

Είναι ἀλήθεια πώς φίχνοντας σήμερα στὸ χαρτί,
βιαστικά καὶ πρόχειρα, τὶς γραμμές τοῦτος, δὲν
κρατῶ τὸν δρόμο μου. Εἶχα ὄρκιστην καὶ μὴ μιλήσω
γιὰ τὸν Ψυχάρη παρὰ μέσα στὸ βιβλίο ποὺ λέγο
λέγο καὶ τεμπέλικα, καθὼς εἴμαχι ἀργοκίνητος, καὶ
μ' ἔνα σχέδιο ξεχωριστὸ ὄντεροπλέκω κ' ἐτοιμαζώ.
Τὰ κομματικά τοῦτα παρευτέλεματα, καὶ τὰ νευ-
ρικὰ τινάσματα, πιὸ πολὺ κακὸ μοῦ κάνουνε. Μὰ
νά ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ γίνῃ ἀλλοιώτικα. Μου ἤρθε
ἡ ὅρεξη νὰ σφίξω τὸ χέρι τῶν καλοσυγείδητων δημο-
σιγράφων κα. Τσοκόπουλου καὶ Εενόπουλου πού μὲ
δλάνοιχτα μάτια ξετάσανε καὶ στούδαχτικὰ μιλή-
σανε στὰ χρονογραφήματά τους γιὰ τὶς 267 μεστω-
μένες κι ἀρματωμένες σελίδες ποὺ μαζί θυμίζουνε
τὴν κυψίλη καὶ τὸ κάστρο. Ό κ. Τσοκόπουλος
εἶναι χρονογράφος ἀπὸ τοὺς γονιμώτερους, κομψός
καὶ ἀδρός, καὶ μὲ χρισμάτα, ἀνίσως δὲν ἔχω λά-
θος· κάποιο δρῆμα του, τὸ «Πρὸς ἀναζήτησιν τῆς
εὐτύχασ» ποὺ διέβασα κάποτε, μοῦ είχε κάμει ἐν
τύπωση. «Οτο γιὰ τὸν κ. Εενόπουλο, αὐτὸς εἶναι ὁ
καλός μου φίλος ποὺ συχνὰ πυκνὰ μοῦ κάνει τὴν
τιμὴν νὰ μὲ βλέπῃ καὶ στὸ σπίτι μου· καὶ—τὸ σπ-
μαντικώτερο—εἶναι ὁ συγγραφέας κάποιων ἀξιων
ἔργων ποὺ εὐτύχησε φανερὰ γι' αὐτὰ νὰ πῶ τὴν
γνώμην μου, καὶ εἶναι δὲν διάλος δὲρματογράφος τῆς
«Φωτεινῆς Σάντρη», μιᾶς μεγάλης λέρειας τῆς ἀγά-
πης, ποὺ τὴν ἔκουσε κ' ἔκλεψε. Μὰ δὲ μ' ἐμπο-
δίζουν δλὰ τοῦτα νὰ σημειώσω πώς καὶ οἱ δύο τους
ἀξιότιμοι, κύριοι χριστοῦνε στὰ παπούτσια τους πολλὴ
λάσπη, ἀπὸ τὴν κακὴν τὴ δημοσιογραφική, καὶ μέσα
στὸ παλάτι τοῦ Λόγου τὴν κουβαλήσουν τὴν λάσπη
τους. Κάνουνε ταχὸ τοῦ ἑαυτοῦ τους. Ό κ. Τσοκό-
πουλος λυπάται τὸ χαρτί καὶ τὸ μελάνι ποὺ ξοδεῖει
δὲν Ψυχάρης γιὰ νὰ γράψῃ, ἀβασάνιστα κ' εἰσι τοῦ
μυαλοῦ του, τὶς ἀνοπίες του βέβχια. Ό καρυμένος
ὁ Τσοκόπουλος! Μολαταῖτα ἀνγκωνωρίζει τὴν τερέ-
στια προσπάθεια τοῦ Ψυχάρη γιὰ νὰ φτιάσῃ κάτι,
τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ Ψυχάρη, ποὺ τίποτε ὡς
τὴν ὄρχη δὲν κατώθισε, μολονότι κάτι θέλει νὰ
κάμη. Ό συγκριτικάτατος κ. Τσοκόπουλος!
Καὶ σημειώστε πώς τοῦτο θὰ καταδέχτηκε, οὗτε θὰ
τοῦ βάσταξε ἡ καρδιή νὰ διαβάσῃ τὶς 267 σελίδες·
οὔτε κι ἀν τὶς διαβάζει, θὰ μποροῦσε νάρπη στὸ
νόρμα τους, καὶ στὴ λογική τους καὶ στὴν ἀλήθεια
τους· καὶ τὸ διάβατρα ἔρει κι αὐτὸ τὴ μεθοδολογία
του, γιὰ νὰ ποιησει τὴ μεγάλη τὴ λέξη τοῦ Ψυ-
χάρη, καὶ κάποιας έγγα τὰ προσέχεις καὶ τὰ κρί-

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ¹⁾

Καὶ μὲ τὸν ἕδριον νοῦ πορεύεται κ' ἡ κοὐλιά τώρα. Μὲ τὸ φευγιό τῆς θειᾶς ἔξανάσσανε κ' ἡ δόλια Φροσω. "Ἄν δεν ἥταν ἡ Γεσίλας νὰ προβάλῃ πάντα μ' ἀξιώσεις μεγαλήτερες διο μεγαλόνους ὑλέοντα κ' οἱ κοινωνικές του ἀνάγκες -- τὸ μικρότερο δριό που τοῦ Ικνηλοποιεῖ τώρα τὴν προσβαλμένη ἀδελφική τιμὴ εἶναι δυὸς δεκάρες -- θὰ ζέχανε τὴν ντροπὴν που κόλησε στὸ σᾶς, θὰ παράδινε στὴν ἀλητεριούτα τὸ περασμένο δόλογελα. "Οὐλχ τέλλλχ γύρω της καὶ πρώτος ἡ πατέρας τῆς ταζούν μιὰ ζωὴ μὲ πιὸ πολλὲς στερήτες βέβαια, μά καὶ μὲ πιὸ πολλὴ εἰρήνη. Αὕτη χρειάζονταν περπότερο ἡ ψυχὴ της, που κανένας δὲν τὴν λογάριασε τόσουν καιρό. 'Η μεγαλήτερη χαρά της ἥταν νὰ βλέπῃ εὐχαριστημένον τὸν πατέρα. Κι ὁ Θάμως Κρανιάς δὲν εἶχε λόγο νὰ μήν

^{*)} Ἡ ἀσχὴ στὸν ἀριθ. 326.

νεις πειδόσιρά, ρίγυνοντάς τα, μιὰ καὶ καλή, στὴ φωτιά, παρὰ φάγηνοντάς τα μονάχα ἐδῶ κ' ἔκει, κατέτάξοντάς τα ἄκρες μέσος, γιὰ νᾶχης τὴν εὐχαρίστησην νὰ τὰ κεριδέψῃς η νὰ μιλήσῃς γιὰ κεῖνα, χωρὶς νὰ λές τίποτα. Ἀπὸ τὴν ἀλλη τὴν μεριὰ ὁ κ. Σε. ὅπουλος φάνηκε πώς τάχα τὸν πέρασ τὸν πρόλογο τοῦ Ψυχρη, καὶ μὲ δρός ἀνθεψού καμαρω μένου καὶ γαληνοῦ ἀπὸ τὸ βάρος κι ἀπὸ τὸ φῶς τῆς γνώμης του, μεγαλυφωνώντας καὶ τοῦτος γιὰ χιλιοστὴ φορά, μαζὶ μὲ τὸν ἀνήξερο κοσμάκην καὶ μὲ δλους τοὺς κουροπόνηρους, τὸ ἀνόητο ζεχώρισμα τοῦ δημοτικισμοῦ καὶ τοῦ μαλλιαρισμοῦ, βγῆκε μὲ τὸ συμπέρασμα πώς, πάει πιά, ψυχαρισμὸς δὲν ὑπέρχει, γιατὶ δὲ τὸ ίδιος δ Ψυχάρης τὰ βέζει μὲ τοὺς ίδιους του ὅπαδούς, ἀρα κανένας ὅπαδος δὲν τοῦ ἔμεινε, παρὸ μονάχα ἔνας, κι αὐτὸς εἶναι ὁ λεγόμενος Ἐρμονας! Πάρ' τονε στὸ γάρο σου, νὰ σου πῇ καὶ τοῦ χρόνου!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ

“ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ,,

Πραγματικά ένα θέμα τραγικό ή ίδεα του ποιητή, δύναει μάς την ίκανότερη στον πρόλογο του έργου του 'Αλλά ποιά πλαστική μορφή λαβάλνει ή ιδέα αυτή στο έργο; 'Αντις ένα σοφό, καθώς τὸν θίλην: ή πρόθεση του ποιητή, μάς φυνίζεται ένα ειδώλιο άγνωστο σχολαστικού σχεδίου φυσιοδιφη, χοιλημένο άπ' τὴ μιὰ μεριὰ σὲ κάπια έπιστρομονικά πορίσματα, άπ' τὴν ἄλλη σ' αἰσθηματικοὺς χαβάδες φιλιών άπαντα άπό τὰ νυχτερούλουνδα, αιώνιων έρωτων κττ. 'Απ' τὰ μυστήρια, ποὺ θελει νὰ ξεδιά-

είναι. "Οχι πώς προσπαθούσες έπιτηδες να μη βλέπη τι έλειπε απ' τὴν κούλια του, μα δέν του έμενε καιρός γι' αυτό. Οὕτε ή ἀνοιχτὴ καρδία, οὕτε τὸ βουνήσιο πεῦμα του εἶχαν θολώσει τόσο, οὕτε τὸ γέλοιο κ' ή φωνή του εἶχαν χάσει τὸν ἀχό τους. Ωστε νὰ καταντήσουν περιττά κι ἀδιάφορα γιὰ τὰ τσουμπούσια στὰ μαγέρικα τοῦ παζαριοῦ ή ὅξω στὰ περβόλια. Τύχη καλή καὶ τὰ στερνὰ ἔδιναν καλὸν καρπὸν ἐκιὰ τὰ χρόνια, οἱ ἐλιές μοσκοπουλείονταν, τὰ καπνὰ τρχειούνταν κ' οἱ μακριντάτιδες νοικοκυρέοι τοῦ τόπου εἶχαν γιομάτη τὴν σακούλα κι ἀνοιχτὸ τὸ χέρι. Μὲ τὴν συνήθεια ποὺ εἶχαν κιόλα πάρει νὰ τὸν λὲν ἁκόμα κύριο ἐπαρχο, δ Θώμαος Κρανιᾶς κόντευε νὰ ξεχαστῇ στάληθεια πώς ήταν παυσανίας πιζέ απάνω κάτω μάλιστα σὲ νὰ τοῦ ἀρεσε καλλιτερά αὐτὴ ή ἔγγινηστη ζωή, διχως κομματικὰ μπερδέματα, διχως σκοτούρες μὲ νομαρχες καὶ δημάρχους. Μονάχα σταν ξαγνά τις στὸ δρόμο καμιὰ φιάτα σκεπασμένη μὲ χιονόλιευχη πετσέτη νὰ τρχεύῃ κατὰ τὰ σπίτια τοῦ ἔφρους ή τοῦ εἰρη νοδικη, βυθίζονται λίγες στιγμές σὲ σκέψεις δύσθρυμες. Μα είχε πάλι τὸ καλὸ νὰ μήν τοῦ ἀρέστη νὰ παρακολουθεῖται σὲ θλιβερούς συλλογισμούς, κοντά στάλλα είγε βρατ καὶ καναδού καλὰ φούμια στὸ

λύνη, ἀκούμε μόνο μερικές θεωρίες ττις δημιλίτες του
μὲ τὸ βοηθό του καὶ τὸ δάσκαλό του κι ἐπ' τοὺς
εἰδίζομους οὐρανούς τῆς Ἀγαπης, ποὺ ζήτησε νὰ
προχωρήσῃ καὶ νὰ τὴν ἐντικρύσῃ πρόσωπο μὲ πρό-
σωπο» μᾶς δίνονται μονάχα θαυμπλά ἀπόφεγγα κανής
ἔρωτικής αισθηματοκούλας. Καὶ επόμορφο καὶ γον-
τευτικὸ πλάτυμα, ποὺ τὸν ἔκαψε νὰ ξεχάσῃ τὴν σο-
φία του, μᾶ; παρουσιάζεται μὲ τὴ σκιὰ μιᾶς γυναι-
κός, ποὺ ἔνας νεαρόγχαλτος εγγυαικοδηματικής τῆς
Μόδενας τὴν στρατατοχέρει μιτροστάχ στὰ μάτια του
κ' ἔτοι τὸν γχρεμίζει ἀπὸ τοὺς εἴδιζομους οὐρανούς
καὶ τὸν ἔναντιρένει στὴν σοφία του νὰ συμπαθήσῃ τὴν
κλέφτρα τῆς εὐτυχίας του, εγιατὶ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ
κλέφτρα, μᾶς τὸ τυρλὸ δργατο μιᾶς ἔκλινης θέλησης,
μὲ τὴν ὅποια δὲ μπορεῖ κανίνας νὰ τὰ βάλην.

Τὸ τελευταῖο τούτο, δραματικὴ ἀλήθεια πράγματι, μὲν δυστυχῶς μόνο τις στερνές στιγμές τοῦ δράματος παρουσιάζεται δόλοτελα ἀπροστοίμαστα, μὲ τὸ ξέπατρα τοῦ «μεγάλου δίκιου» τῆς «δυστυχίσμενης κούκλας», ἐντὶς ἡ ψυχολογικὴ ἀνάγκη αὐτοῦ τοῦ μεγαλου δίκιου νὰ ὁδηγάπι ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὸ δράμα σικὴ λίθη του κ' ἡ προσεχῆ τοῦ παικτῆ νὰ συγκεντρωθῇ στὴ δυστυχίσμενη κούκλα καὶ νὰ μάς τὴν πακαστήην πραγματικὰ τυφλὸν καὶ μεραιό θύμα τῆς θέλησης, μὲ τὴν ἄποικη δὲ μπορεῖ κανένας νὰ τὰ βλέπῃ, ἀγλαδὴ τῆς θέλησης γιὰ τὴ ζωή, καθὼς θάλεγε δὲ Ἀρθούρος Σαπελίδουερ. Στό δράμα δύναται ἡ μιρρὴ αὐτῆς τῆς γυναικίας προβάλλει τόσο ἀστικτη κ' ἡ πάλη της, που μάς πρωγάζει στὸ τέλος, δειγμεῖται στὸ ξετύλιγρα μὲ τόσο ζτενούς διπλούς, ὅπερε ἡ φυγὴ της γλυτσράδει πεπιαστη ἀπὸ τὴν ἐντύπωσή μας. «Ως τέσσο μόνο μὲ τὴ σταθερὴ παρέσταση τῆς Λιλῆς, σὲ εκοιρέο θύμαν θὲ μπαρύσσει νὰ δεθῇ ἡ τραγωδία τῆς «κακινούριας φυγῆς» τοῦ 'Αντρέα Λιλῆ κ' ἔτοι ἔπ' τὸ θέμα τοῦ «Χελιδονοῦντα Βυζᾶ μια ἴστορια τραγική». Ενα τέτιο δρώμας ἐπεχειρίσμα θάπτιτούσε λπὸ τὴ φύση του τὸν πιὸ αὐστηρὸ φραλισμό. Κατ' αὐτὸν ἔχει κάπια ἀντιπάθεια ἡ τέχνη τοῦ Νικόβανα. «Ο θηρώαξ του μάς τὸ λέει : «Τὸ φῶς εἶναι ἡ πράγματικότητα, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ τραγωδία» μὲ δὲ ποιητής του σκορπάει ἐπαρφωμαντικὸ ἀχνύσφωτο στὴ σύλληψή του, σὲ παρσωπάκ καὶ πράματα τῆς τέχνης του τῆς ἔργους νὰ κολιέται σὲ συμβολικὰ σημεῖα, τῆς φτάνει νὰ μάς δίνη ἐντυπώσεις λυρικὲς μ' ἐπαναληήσεις τῶν ίδιων ἐπωδῶν, σὲ τρόπο που μὲ τὴν ἔγνια αὐτὴ νὰ χάνη τὴν ψυχολογικὸν εἰρμὸ προσσώπων καὶ πραγμάτων.

Τζογουλί κ' ἔτοι οἰκονομούντχν καὶ τὸ χαθημερὸν χαρτζιλίκι κι ὁ ιπ-ρίς φευτοπερνούσε.

"Οτη λίγη πρόσοχὴ κι δὲν ἔδινε ἐ πιτέρχς στὴν κούλια του, ἔσσο λίγο κι ἀν τὸν ἔμελλε νὰ τῆς χαράξῃ αὐτὸς τὸ δεῖρος τῆς ζωῆς της, ὡς τότο τὸ πνεύμα του δὲν ἔμεινε χωρὶς καρικὴ ἴπηρετικ σ' αὐτήν. 'Απ' τὸν καιρὸν ποιη ἔλειψε ή θεά, θνάτος άρρενος λευτερίας φύσης ἐστὶ γέσσα. Δὲν ηταν ἡ Φρέσω μοναχὴ ποὺ ξέρει νευστα. Σύνωρα λύθησαν καὶ τὰ δευτερά τῶν διού μικρότερων, τῆς Μηριώς καὶ τῆς Κούλας. "Οσο ή· αν ἡ χωριάτισσα στὴν κούλικ, οὔτε στὸ δρόμο μπορούσαν νάγκυν, οὔτε σγουρά νὰ κόψουν, οὔτε πούφια νὰ φορέσουν. Ναικοκυρί, πλεξίμκτη, ἀργαλιό μονάχα κι ἀτελειώτερη κακλαναρχίσματα" για τὴν τιμὴν καὶ γιὰ τὸ σάτι. "Οσο γιὰ τὸ στερνὸν εἴχαν μιά γνώμη δλες οἱ ψυχές ποὺ ἀνάπνεαν κάτω ἀπ' τὴν σκεπὴν τῆς κούλικ. Μά αὐτό, καθὼς κατάντησε δικόμος σήμερα, δὲ φτάνει, δπως δὲ φτάνουν κι οἱ κρυφές μυκτιές ἐπ' τὰ παράθυρα γιὰ κάποιες ἄλλες ζνάγκες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ αἰμάτου. Καὶ τώρα ποὺ ἔλειψε ἡ χωριάτισσα ζνικήν διάπλατα τὰ παράθυρα κι διήλιος κι ἡ χαρά του κόστου μπαίνει μὲς τὴν σκεδρωμένη κούλικ. Κι δὲν μὲ τὴ σύνταξη τῆς γήρας τοῦ λογαργοῦ Παπκδογούλα ἔλειψε γίλια κλλα-

Ἐτοι λ. χ. στὸ τέλος τῆς β' πράξης ὁ ἡρώας του σέρνεται στὸ παράθυρο ἀπὸ τὶς μυρουδίες τῆς ἀνοί ζητεῖ καὶ δογὰ ἀπ' τὴν ὑπόφιλα, ποὺ πρέπει νέχει γεν. η θεῖ στὴν ψυχή του ὕστερα ἀπὸ τὴν σκηνὴν ποὺ προηγήθηκε. Τὸ ἔδιο στὴν ἐμβολία του στὴν γ' πράξη μὲ τὸν κ. Λαουδάρη περιορίζει τὴν «φρίκην τοῦ μοιράσιου» μόνο στὰ ἔδια υυχτολόγουδα, στὴν ἔδια θέση καὶ στὴν ἔδια ὥστα, ἢ στὴ στερνὴ σκηνὴ τοῦ δράματος καὶ τὸ χειρόγραφο γιὰ νὰ σκορπίσῃ τὴν στάχτη του στοὺς τέσσερους ἀνέμους καὶ νὰ φυντάσῃ μᾶλι τὴν συγκίνησή μας μὲ αἰσθηματικοὺς καπνούς, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἐνεργήσῃ ἐπειτα δυνατὰ σ' αὐτή, δπως τάξις καὶ τὸ μπορούσε, ἢ ἀπλὴ μὲ βεβιά σπαραχτική εἰκόνα τοῦ χελιδονιού ποὺ κλεί τὸ δράμα.

Ο Νιρβάνας, ἀκολουθῶντας τὸ συρμό, δὲν εἶναι, φάνεται, τῆς γνώμης πῶς ταφικρέματα, τὰ γενικέ ματα καὶ τὰ συμβολίσματα κρυόνους καὶ φερτίζουν τὴ δραματικὴ συγκίνηση καὶ εἴναι πάντα τὰ εὐκολὰ καταφύγια τῆς ἀδυναμίας ἐνὸς τεχνίτη νὰ συλλαβεῖ τὴν ζωὴν στὸ καθηρὸ καὶ ζωτανὸ φανέωμαστη. Γιὰ τούτο προτιμάει νὰ θυτάζῃ σὲ παρόμοιες ὠραιοφάνειες τὴν ἔμιση καὶ ζωτανὴ παράσταση, τὴν ψυχικὴ κίνηση, τὴ δράση, μ' ἔνα λόγο τὴν ἀληθεία. Κινώντας ἀπ' τὸν τρόπο αὐτό, ἔντει νὰ μᾶς δείχνη σωματωμένο καὶ θευλωμένο σὲ περιστατικὴ τὸ μεγάλο δίκιο τῆς Λιλῆς, ποὺ φτάνει τὰ τὸ ρίχνη στὰ δέντρα ποὺ ζανανθίζουν μὲ τὴν ἀνοίην. Μὲ τούτο θέλει βέβαια νὰ μᾶς συμβολίσῃ ἐνα νόμο φυσικό, ποὺ μᾶς τὸν εἶπε στὸν πρόλογο πῶς ἡ φύση γνιάζεται μόνο γιὰ τὸ εἶδος. Κ' ἵστως ἡ φύση τὸν εἶπε στὸν πρόλογο πῶς ἡ γιὰ τέχνης περιστέρα γιὰ τὸ εἶδος περὰ γιὰ τάτομο, ἡ τέχνη δρώσης πρώτα καὶ κύρια γνιάζεται γιὰ τάτομα καὶ ἔργο της εἶναι ἡ ἀμεσητικὴ πραγματικὴ παράσταση τῆς ἔδιας τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τὴν ἀντιπάθεια του αὐτὴν στὸ φαλισμὸ δ ποιητὴ, τοῦ «Χελιδονιού» περισσοὶ δίχως νέγγιζη βαθύτερα στιγμές ποὺ γενιούνται ἀφεκτούν τους στὴν ἔπειτα γιὰ τὸν ἔργου καὶ μᾶς αἰσθατούνται μιὰ στιγμὴ πῶς θὲ τὶς ἔδραγκες γιὰ νὰ στηρίξῃ ψυχολογικὰ καὶ ἀνθρωπινότερα τὸ δόρυκ του. Δίχως να σκεφτῷ νὰ γυρίσω στὴν παλιὰ συζήτησή μας μὲ τὴν ποιητὴ του «Μάρθα», θέλω νὰ τοῦ θυμίσω μόνο πῶς δ ἀνθρωπὸς δὲν εἶναι ὑποταγμένος μὲ αχάτη σὲ γέμους φυσικούς, μὲ καὶ σὲ κοινωνικούς. Ο φίλος μου, πιστὸς στὴν ἀρχὴν του νὰ βλέπῃ τὰ κινητήρια τῆς ζωῆς μόνο στους πρώτους, τὸ κοινωνικὸ γύρασθε τὸ παῖρεις σὲ μιὰ γκριτούρα δέπλανη.

κανένα μέρος στὰ αἰσθήματα καὶ στὶς πράξεις καὶ στὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι κατίτει συνθηματικὸ γι' αὐτὸν. Ός τόσο μὴ μπορώντας νέπο φύγη διλότελα ἐνν πραγματικό, κοινωνικὸ ἔδειξες, δημοπράτης νὰ μᾶς δίνει μόνο τὸ φαινόμενό του, δίχως νὰ σκοτίζεται καὶ γιὰ τὶς ἀφορμές. Κι δημος, χωρὶς αὐτές, οἱ πράξεις τῶν προτώπων του μᾶς μένουν ἀνεξήγητες. «Οπως δὲ γνιάστηκε νὰ μᾶς βγάλῃ ζωτανὸ τὸ χαραχτήρα τῆς Λιλῆς μέσα ἀπ' τὰ πράματα ἐνα γύρο της, σὰν ἀναγκαῖο συνχρόνεο τῶν δρῶν τῆς ζωῆς της, ἔτοι μὲ τὴν μορφὴ τῆς κ. Λαουδάρη μᾶς δίνει ἐνα φινόμενο διαφθαρμένης μέγατρας, ποὺ σέρνει στὸ χαρμὸ ἐνα νέο πλάσιμο, δίχως συνάπτα νὰ μᾶς δίνη καὶ τὴν ψυχολογία της, νὰ μᾶς ἔξηγει τοὺς λόγους ποὺ κινάν τὴν πράξη της. Δὲ λέω πῶς τὸ φαινόμενο καὶ τούτης, καθὼς καὶ τῆς Λιλῆς, εἶναι ἀπίθανα. «Ισας μαλιστα νάναι καὶ δικαίωνας στὴν ἀθηναϊκὴ ἀστικὴ ταξη. Δὲ λέω ἐπίσης πῶς δην Νιρβάνας δὲν τράβηξε καὶ κάπτει μολυβίδες ἀρκετὰ πατυρικές στὸ σκιαγράφημά τους. Μὲ τέχνην δὲ μᾶς φένεις ὅταν μᾶς δίνει τὸ φαινόμενο μοιάζει, δίχως νὰ τὸ φωτάν αὐτὸν ἡ ψυχολογικὴ ἀνάγκη, η μόνη ποὺ μᾶς δίνει τὴν ποιητικὴ ἀληθεία.

Ἐλπίζω ὃ φίλος μου νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ρίξη πάλι τὶς ἀντιλογίες μου τούτες γιὰ τὸ νέο του δράμα στὶς σοτιαλιστικὴ ἀντίληψή μου τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τέτια ἐπιφῆ, δὲ θὰ μπορούσα παρὰ νὰ χαρώ μοιάζει, βλέποντας τὸν ποιητὴ τοῦ «Μάρθα» νὰ πειρύει τὴν τραγωδία μιᾶς «κακιούριας ψυχῆς» καὶ αὐτὴ τὴν ψυχὴ νὰ συμπαθέῃ, ἔντει νὰ μανίζῃ καὶ νὰ σκοτώνῃ. Κρίμα μόνο πῶς αὐτὴ ἡ ψυχὴ δὲν πηρυσσαίεται τόσο ζωιτική, δισ τὸ διλόηση τοῦ ποιητὴ της, οὔτε τόσο ἀληθινή δισ τὸ μορφὴ του δασκάλου του κ. Παρασκευά Λαουδάρη, ή πιό πιτυχημένη στὸ ἔργο. Καὶ εἰλικρινά πῶς καὶ σ' αὐτὸν τὸ σκηνικό του ἔργο δην δείχνεται νέχη τὸ δάσος δραματικὴ σύνθεσης. Σὲ τούτο ίσως λιγότερο καὶ ἀπὸ τὸ Μάρθα. Δυσμόση πράξεις προνούν ναθέρεις, δέντε ἀπὸ μὲ κινηση (κι αὐτὴ καπνωτική ψυχολογικὴ καὶ τεχνικὴ) στὸ τέλος τῆς β' πράξης καὶ μόλις στὶς στρεψές σκηνές του δράματος ξυπνάει μιὰ συγκίνηση. Αλλὰ καὶ τούτη σὰν ξαφνική καὶ σὰν πρωθυστερη καὶ τὸ χειρότερο ἀπονούσα καὶ στὴν πιὸ ψηλὴ στιγμὴ της ἀπ' τὸ ρωμαντικὸ τῆς ζωῆς της συγκινεῖ βαθιά.

καὶ ἀληθινὰ εἶναι ἡ στερνὴ στερνὴ εἰκόνα τοῦ χελιδονιού, μιὰ λυρικὴ εἰκόνα ποὺ θυμίζει κάπιας ἀσύγκριτα στὸν τόπο μᾶς καὶ στὸν καιρό μᾶς ἐπιγραφικὰ ἀριστοτυργήματα τοῦ ἔδιου ποιητὴ. Δὲν ξέρω δὲν ὁ Νιρβάνας εἶναι μόνο λυρικὸς ποιητὴς καὶ δὲν μόνο στὴ λυρικὴ περιοχὴ θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς ξανθίσῃς ἀνάτολετο ἔργο. Τούτου ξέρω ὡς τόσο πῶς στὴ λυρικὴ ποίηση ἀνέβηκε δην ποιητὴς τῆς «Παχάς λαλέστεκη» τὶς φυλότερες τεχνικές βαθύτερες μόνο μὲ τὶς φαλισμοὺς στὸ λυρικὸ του τρόπο. Κ' ἡ ταπεινὴ μου γνώμη εἶναι πώς, δὲν τοῦ εἶναι δοσμένο νὰ φέρεται καὶ στὸ δράμα σὲ παρόμοιο ὑφοῦ, μόνο μὲ τὸ ἔδιο μέσο θὰ τὸ δυνατό.

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ^{*)}

II.

Γιὰ νὰ κρίνουμε ἀμερόληπτα τὴν Ελλάδα, ἀνάγκη νὰ στοχαστοῦμε πῶς ἔνας νικημένος λαός δὲν είναι κατώτερος ἀπὸ τὸν ἔαυτό του. Όλα τὰ θεῖαν γνωρίσανε κάποτες τὴν ἡττα, κανένα δὲ στάθηκε ἀνίκητο.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σκεφτοῦμε πῶς ἔνας λαός ποὺ πέρασε τόσες κρίσεις χρειάζεται πολὺν καιρὸ γιὰ γνάνητην τὴν ζωτικότητα του. «Αν καὶ δὲ ἄχρωνας ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι λιγάνιοι ἀρχαῖοις, οἱ συιέπεις του δημος ξακουλουθοῦν ἀκόμη καὶ σημερικούς. Υπῆρχε φοβερὸ σφαγιό. Απὸ ἐντακτίες χτισίδες, αἱ Τούρκοι σκοτώσανε τὶς τριακότες. Χρειάστηκε λοιπὸ νὰ θυσιαστῇ τὸ τρίτο γιὰ νὰ σωθοῦν εἰς ζῆλοι. «Ενα θυνος δὲν μπορεῖ νὰ ἐκτίθεται καθε τόσο σὲ μιὰ τέτοια ἀφαίμαξη καὶ νὰ ζανχρίζῃ, γιὰ τὴν τιμήν, μιὰ τόσο φοβερὴ θυσία. Γιὰ νέμαστε δίκαιοις μπροστὰ στὸ ἐλληνικὸ θέιος, μὴν τὸ κατηγοροῦμε γιατὶ ἔχασε ἐναν ἀγώνας σύνισο, μὲ περιστατεσ κακότυχες καὶ μὲ νέες συνθῆκες, δημος δὲν μέσοις πολιοῦνται καὶ πολὺ. «Ἄς καταδουμε μαζίλων τὶς τάνε δῶ καὶ ἔναν αἰώνα καὶ τις τώρα. Μήν παραβέλλομε τὴν Ελλάδη, δημος πολλοῖς, μὲ τὶς μεγάλες Δυνάμεις τῆς Εύρωπης»; δὲ τὴν παραβάλλομε μὲ τὸν ἔαυτό της είναι τὸ μέσο γιὰ νὰ τίνε κρίνουμε μὲ κάποια δικαιοσύνη.

^{*)} Η ἀρχή του στὸ περασμένο φύλλο.

πεάγυματα ἀπ' αὐτήν, δημος θρονιάστηκε τὸ γέλιο, ἡ ζευγνιαστὴ καὶ ἡ εὐθυμία. Κ' οἱ διδ., καὶ ἡ Μαριώ καὶ ἡ Κούλα, εἶναι ἀπέλανα στὴνθετικούς. Ή μιὰ λιγή καὶ ἀποποιητή, ἡ ἀλληλη παρέουλη, σταράτη καὶ οἱ διού τους μηροδέματες καὶ πειζούμετες. Οἱ ἀργοὶ λαβοῖ δὲν ἀποστένουν νὰ περιοδιαβίνουν τὰ δεῖλινα καὶ οἱ φυσαρμόνικες νὰ μουτζοκλαίν τὰ μεσούντια κατέως ἀπ' τὸ παράθυρο τους. Ο πλέον, τραγουδίστης καὶ αὐτές, μαγεύεται μὲ τὴν καλὴν παλιὰ στὴν παλιὰ στὴν ποτητὴ του «Μάρθα», θέλω νὰ τοῦ θυμίσω μόνο πῶς δ ἀνθρωπὸς δὲν εἶναι ὑποταγμένος μὲ αχάτη σὲ γέμους φυσικούς, μὲ καὶ σὲ κοινωνικούς. Ο φίλος μου, πιστὸς στὴν ἀρχὴν του νὰ βλέπῃ τὰ κινητήρια τῆς ζωῆς μόνο στους πρώτους, τὸ κοινωνικὸ γύρασθε τὸ παῖρεις σὲ μιὰ γκριτούρα δέπλανη.

βελουχιοῦ καὶ παίρνουν τὸν καρφέ τους. Καὶ στὴν κούλα κατατρένουνται οἱ ἀρέλεισες καὶ στὸ μπαλκόνι της φοριούνται οἱ κεντητές παντόφλες καὶ ἀνασκηνώνεται τὸ φέρεμα γιὰ νὰ φανούν οἱ κόκινες οἱ κάλτεσες. Κάπιος θὲ φαρευτῆ μ' αὐτὲς στοχαζεῖται καὶ Μαριώ καὶ ρίχνει ἀδιάφορα τὰ μάτια στὸ βελούχι καπνίστης καὶ στὸ τρελλαθή, λέσι μέσον της καὶ Κούλα καὶ στὴ χελιδὴ της ἀστράφτει πονηρὸ χαμόγελο. Κ' ἡ προκοπὴ καὶ ἡ νοικοκυροσύνη διέλκεται στὸ βελούχι ποὺ ρίχνει τὶς θυλλές βροχῆ στὴ ρύδα, ποὺ θὲ πουληθῆ κρυφῆ γιὰ νὰ παρθεῖ καινούρια πόλκα καὶ χτένεια τοῦ σαρμοῦ γιὰ τὰ κανυπέταχτα μαλλιά. «Ἄν δελτείπει τὶς ἀδερφές ἴκει ἡ Φρόσω, θὲ μολογούσε μὲ ντροπή πόσο ἵται πίσω ἐκείνη στὸν καιρὸ της, ἀν δὲ θεῖας ἔταν στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη δάκρυση στὴν καρφή της τὴν θεῖαν, σὲ τὴν καρφή της διατόποτε τὶς κόρες της θέμπτειν σταβάθια τῆς γῆς δὲ θὲ γνωρίζει τὰ σπλάγχνα της οὔτε τὸν κόρμο. Μὲ δὲ θεῖας ἔταν στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη βαθιά, η θεῖας εἶναι μόνο λυρική εἰκόνα πού κατεβαίνει ἔκει. Ή φουστανέλα του ἀπ' τὸ σκανταλότερο στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη βαθιά της θεῖας, διέλκεται μόνο λυρική εἰκόνα πού κατεβαίνει στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη βαθιά της θεῖας, διέλκεται μόνο λυρική εἰκόνα πού κατεβαίνει στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη βαθιά της θεῖας, διέλκεται μόνο λυρική εἰκόνα πού κατεβαίνει στὴν κούλια, θάκλιστες μὲ μαύρη βαθιά της θεῖας, διέλκεται μόνο λυρική εἰκόνα πού κατεβαίνει στὴν

Κι ας μὴ λησμονῶμε πρώτα πώς η Ἑλλάδα πέρασε αἰώνες φοβερῆς τυραννίας ἀπὸ τὰ τέλη του μεσαίωνα κ' ἔδω. Ἀφότου εὶ δοῦκες τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἱ πρίγκηπες τοῦ Μαριά ἀναγκαστήκανεν νὰ τὴν παραχωρήσουντες στοὺς Τούρκους, ἀκολούθησε σκλαβιά ἀποτρόπεια. «Κάθε χρόνο, λέει ὁ Elisée Reclus, ὅφειλαν οἱ Χριστιανοὶ νὰ παρκδώσουν ἀπὸ πέντε παιδιά ἑνα γιὰ νάναθραφῇ στὴν Ἰσλαμικὴ θρησκεία καὶ νὰ ἐξασκηθῇ στὸν πόλεμο ἵναντο τῶν ὄμοφύλων του. Πολλὲς μανάδες σκοτώνανε τὰ παιδιά τους μὲ τὰ ἴδια τους χέρια γιὰ νὰ τάφχιρέσουν ἀπὸ τὴν φριχτὴν αὐτὴν μοῖρα κ' ἐπειτα σκοτωνόντανε οἱ ἴδιες».

Εὗταχῶς ἡ τερατώδικη αὐτὴ κυριαρχία κατάντησε ἀνεφέρμοστη. Ἡ τυραννία χαλαρώθηκε πάντα δῆμως εἶταν ἀπάνθωπη καὶ μὲ τὴν ἐπίδρασην της ἡ Ἑλλάδα γάλι γάλι ἀποβαρβαρώθηκε σκεδόν. Ἐγτὸς ἀπὸ μιὰ ἀκλεχτὴ μερίδα, δλ' οἱ ἀλλοὶ εἴτανε μισά γριοι. «Οταν, πρὸ ἐνὸς αἰώνα, διαβήκε τὸ Σατανοπρᾶν ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα, εὶ κάτοικοι της δὲν ἤζεραν πιὸ τὸ ἔνδοξον ἔνομα τοῦ νησιοῦ του, κι ὅπερες ἑνας γνώριζε πώς ὑπῆρχε Θεμιστοκλῆς.

Στὴν ἕδια ἐποχὴν ἡ Ἀθήνα εἶτανε ἑνα χωριδάκι ἀπὸ τριακόσια σπίτια κ' ἐξαρτούταν ἀπὸ τὸν ἀρ χηγὸ τῶν μαύρων εὐνεύχων τῆς Πόλης. Ἡ πνευ ματικὴ καλλιέργεια είχε πεντάπασι ἐκλειψει. Σ' δὴν τὴν χώρα φοβερὴ δυστυχία ὥστε γεωργία εὔτε βιο μηχανία.

«Ἄν καὶ τόσο πετυμένο, τὸ ἔθνος τοῦτο ἔκαμε, χωρὶς ἄλλο, ἑνα ἡρωϊκὸ κίνημα γιὰ νὰ λευτερώθῃ ἀπὸ τοὺς δυνάστες του. Ἐπειτα δῆμως πέρασε τρομερὴ ἐποχή. Χρειάστηκε νὰ καταβάλῃ προσπάθεια ἐξαιρετικὴ γιὰ νὰ δργανωθῇ σὲ νεώτερο ἔθνος. Αὐτὴν τὴν προσπάθεια πρέπει νέχουμε ὑπ' ὅψη γιὰ νὰ κρίνουμε τὴν Ἑλλάδα σωστά.

Ταξιδεύοντας κανεὶς ἑκεῖ κάτω δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ αιστανθῇ μεγάλο θαμασμό, διαν δημηθῇ τί τανε ἡ χώρα δῶ καὶ πενήντα γρόνια. Ἀπ' δλα τὰ ἔθνη τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἐλληνικό, χωρὶς ἀμφιβολία, ἔκαμε τὶς ταχύτερες πρόσδεις. Δίνει σήμερα τὴν ἐντύπωση χώρας πολιτισμένης. Ὁ πλήθυσμὸς αὐξένει γλυγό γοραὶ τὸ τελευταῖα δεκαετία παρουσίας, μ' ἔλη τὴν μεγάλη μετανάστευση, αὐξηση ἀπὸ 198,148 ψυχές. Αὐτὸ δείχνει πώς οἱ "Ἑλλήνες" ξέρουνε νὰ φρε ληθοῦνε ἀπὸ τοὺς σχετικοὺς πόρους τῆς χώρας τους. Οἱ καθε εἰδοὺς ὄλικες πρόσδεις εἰναι φανέρες οἱ δια νοητικὲς καὶ θήσικὲς ἐπιστοι.

«Ἄν καὶ τὸ καλὸ ποὺ εἴχε τὸ τελευταῖος νάφιν τὴ ζωὴ νὰ τρέχη μοναχὴ τὸ δρόμο της, ἡ ἕδια τοῦ διορισμοῦ ἀρχίσε νὰ τὸν σκοιτζῆται περσύτερο ἀπ' ὃσο ἥθελε, νὰ τοῦ θοιώση τὴν ὅρεξη καὶ τὴν καλὴν καρδιά. "Τοτερ' ἐπόνα καλὸ φργὶ μὲ συντρο φιὰ καλὴ τὸ κέφι του ἀνοιγε συχγά γιὰ κάνα κλέ φτικο τραγούδι, δῆμως τὴ νύχτα κάτω ἀπ' τὸ πα ράθυρό του οἱ φυστριμόνικες τώρα τοῦ τάρκζων τὴν ήσυχία. Μιὰ δυὸ φρές μάλιστα τάνοιε καὶ φοβέ ριζε πώς θὰ κατεβῇ νὰ ματουσκώσῃ τοὺς ἑνύχι τες. Τούτοι, ἐννοεῖται, δὲν ἐπαφαν. Περνύσσουν μο ναχὶ λίγο μακρύτερα. Τὸ φοβερόσμα ἔνις γέροντας περαξενάρη δὲ μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὸ πάθος μιᾶς καρδιᾶς ποὺ ξεχειλίζει στὸ τραγούδι. Ἡ γκρίνια ὡς τόσο τοῦ πατέρα δὲν θὰ τοῦ εὐχάριστη στὴν κούλια του. Κι ὅχι λιγότερο στὸν καφενέ.

ὅπου κι ἂν εἴναι δὲ πρώτος λιμένας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἡ Ἀθήνα εἶναι ἀναμφιθόλως τὸ πιὸ ἀξιό λογο διανοητικὸ κέντρο. Ἀρκεῖ νὰ διαβάστης τὶς ἐργασίες τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων γιὰ νὰ ἰδῆς τι 'ναι τὸ ἐλληνικὸ ἀρχόγαλα τὸ διανοητικό. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευση ξαπλώνεται κάθε μέρα. Ἡ Ἑλ λάδα εἶναι ἵσως ἡ μόνη χώρα δημο πορεῖ κανεὶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ λόγια τοῦ Ἀμποῦ: On y rencontre toutes les espèces d' étudiants, sauf l' étudiant qui n' étudie pas.

Ἐννοεῖται πώς καθετὶ δὲν εἴναι τέλειο στὴν Ἑλλάδα. Καθὼς κάθε ἔθνος ποὺ χρειάστηκε νὰ ξαναγίνη πάνω σὲ νέο σκέδιο, καὶ ἡ Ἑλλάδα κρά της πολλὰ ἐλαττώματα τοῦ τουρκικοῦ παρελθόν τος πῆρε μάλιστα καὶ μερικά ποὺ χραχτηρίζουνται τὰ δυτικὰ ἔθνη. Τί ἐλάχιστα δῆμως ποῦν' αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα μπρὸς στὰ φωτεινὰ προτερήματα ποὺ ἀνάπτυξε καὶ ποὺ μᾶς τὴν κάνουν τόσο συμπαθη τικά. Μή συντρίβουμε λοιπὸν τὸν ἀγαπημένο αὐτὸ λαό, ἐξόχως ἔξυπνο καὶ ἐνεργητικό, μὲ σύγκρισες καὶ παραβολές ποὺ δὲν ἔχουν λόγιο νὰ ὑπάρχουν μὴν τοῦ ρίχουμε διαρκῶς τὸ παρελθόν του κατά μουτρα γιὰ νὰ τὸν κατηγορήσουμε γιὰ τὸ παρόν. Εἶναι πολὺ ἀδικο. Ἡ Ἑλλάδα δὲν εἴναι λαός σὲ παραμή, δπως τὸ πιστεύουμε μερικοὶ ἐπιπόλαιοι γραφικές. Εἶναι ἔθνος ποὺ ἀπὸ τὸ θαυματό ξανη γεννημό του ὡς τασήμερη πάντα προύδεψε. La Grèce n'a certes pas dit son dernier mot dans l' histoire».

Τὸ πιστεύουμε καὶ τὸ ἐλπίζουμε.

Γενέβη· Γεννάρης 1909.

Γ. Ν. ΚΟΝΤΟΣΓΑΝΟΣ

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

(20—31 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1907)

20

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

Στὸν ἀη Συμιδὸ στὸν πλάτανο, στὸ ιρύ τὸ πηγαδάκι ποὺ πάνε τὰ κλεφτόπουλα καὶ πίνουν νερό, στὸ πανηγύρι τῆς Συμιοῦ, ψαρᾶς γιὰ τὸ καμάκι, τὸ δρόμο δὲν τὸν ἔμαθα ποὺ πάνε πρός τὸ βουνό.

Δὲν είμαι γιὰ τὸ μοκρινὸ λεβεντοπανηγύρι, μὲ φυστονέλλα, μὲ ἄρματα, μὲ φέρμελη κρυστ.

πάντα ξαρμάτωτο, ψαρά, γυμνό, καραβοκύρη, σὲ ξέρει σκόλη καὶ δουλειά στὸ ξερονήσιο ἐκεῖ.

Δὲν είναι γιὰ χαροκοπίες καὶ γιὰ τὰ πανηγύρια οἱ φουστανέλλες, τάρματα, η φέρμελη η κρυστή. Τάγιασε τὸ αἷμα κ' η φωτιά φέρτε λιθανιστήρια, τάχτε τα στὰ κονίσματα κι ἀνάφτε τους κερί.

Μὰ δταν κοντά τῆς Κλείσοβας τὸ πανηγύρι βράζε μέσο στὴν ἀγιὰ Τριάδα της τὸ χρόνο μὲ φορά, μέσο ἀπ' τὸ γλυκοχάραμα μιὰν ἔγνοια μὲ τιάζε πρὸς τῆς γιορτῆς τὸ βούτσα στὴν ἀκροθαλασσιά.

Καὶ μέσα στὸ πρωάρι μον τὸ καλοσμαρωμένο γοργὸς τὴ νύχτα τὸ λαδ περνῶ τὸ γιορταστή, φάρι ἀργυρό της κάρης της καὶ μιὰ λαμπάδα πασίνω, κ' θοτερα κάνω διονυσιακά μὲ τὸ θιακὸ κρασί.

21

ΜΙΑ ΠΙΚΡΑ

Τὰ πρῶτα μον χρόνια τὰξέχαστα τὰξησα κοντά στάκρογιάλι,

στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ φηκὴ καὶ τὴν ἡμερη, στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Καὶ κάθε φορὰ ποὺ μπροστά μον ἡ πρωτάγνωση τζωύλα προβάλλει, καὶ βλέπω τὰ διείρατα κι ἀκῶ τὰ μιλήματα τῶν πρώτω μον χρόνω κοντά στάκρογιάλι,

στενάζεις, καρδιά μον, τὸ ἕδιο ἀναστένασμα : Νὰ ζοδσα καὶ πάλι

στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ φηκὴ καὶ τὴν ἡμερη, στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Μιὰ μέρα εἰν' ἡ μοῖρα μον, μὲ μέρα εἰν' ἡ κάρη μον, δὲ γνώρισα κι ἄλλη :

Μιὰ θάλασσα μέσα μον σὰ Λιμνη γλυκοστρωτη καὶ σὰν δικιαρός ἀνοιχτὴ καὶ μεγάλη.

Καὶ νά ! μέσο στὸν ὄπιο μον τὴν ἔφερε τὸνειρο κοντά μον καὶ πάλι

τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ φηκὴ καὶ τὴν ἡμερη, τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Κ' ἐμέ, τρισαλοίμορο ! μιὰ πίκρα μὲ πίκρωντες, μιὰ πίκρα μεγάλη,

καὶ δὲ μού τὴ γλυκαίνεις, πονώριο ξαγγάντεμα τῆς πρώτης λαζαράς μον, καλό μον ἀκρογιάλι !

ἄμα τὸ χαρτὶ δὲν τὸν βοηθούσε γιὰ τὸ χαρτίλικι ποὺ χρειάζονται. Αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ του τὴν ἑνιασκειν' οἱ φίλοι του. Τοῦ ζργούντα τῆς κούλιας δὲν τοῦ φτάνει πιὰ τὸ φαγωπότι στὰ μαγέρικα, τώρχ ζη τάσι καὶ μετρητά. Κ' ἔτσι δὲν εἴναι μόνο αὐτὸς ὁ ἕδιος ἀρχοντας, δὲν εἴναι μόνο οἱ κόρες του στὸν κούλια κ' οἱ ἐργολαβοὶ τους ποὺ καρτερούν μὲ καρ διοχτύπι τὸ διορισμό, μιὰ καὶ πολλὲς ἄλλες ψυχές στὴν πόλη κούλια στὸν ποταμὸ σμίγουν μαζὶ τους τὶς εὐχές τους.

Μὲ τούτη τὴ φερὰ διορισμὸς χργεῖται νάρθη περστερο ἀπ' ὅτις πάντες στὴν κούλια. Μὲ τὴν ἔλ πιδα τους ἀμανατικήσται καθε τα παλιὸ θυμητικὸ ποὺ εἴχε τὸ σάσι, ζεχούνται καθε σκουτὶ ποὺ εἴχε ὄφρανες ἡ μέννα γιὰ τὶς κόρες της, πουλιόνται ἀκόμα στὸ χωριό οἱ πέντε της πεζούλες, τὸ προκιό της. Οἱ ἀργαλίοις τῆς Φρόσως δὲν προφτάνει τὰ ἔξι στὸ ματα, η Μαριώ κ' η Κούλα έχουν τὶς σκοτούρες τους μὲ τὸ βελούχι ἀντικρυνά. Δυὸς ἀξιωματικοὶ εἴχαν μπερδεύσει στὰ βρόχια. Η Μαριώ πήρε τὴν πρωτη τῆς συνέντευξη στὸ σπίτι μιᾶς γειτόνισσας κ' η Κούλα δοκιμάσε τὴ γλύκα τοῦ φιλοῦ ἐν' ἀπόβραδο στὴν αὐλόπορτα τῆς κούλιας. Τὴν πρώτη τὴν πρό δεσσε στὴ Φρόσω μιὰς ἀλλη γειτόνισσα, πει το μαρ-

στηκε, καὶ τὴ δεύτερη σὲ νέχ της δοκιμή τὴν τεά κωστες ὁ Γεσίλας. Η Φρόσω κάτι θέλησε νὰ πῆ καὶ νὰ δρμητέψῃ, μιὰς ἡ Μαριώ δὲν ήταν ἀπὸ καλέ καὶ νέας ποὺ θὰ πάρουν ἀπὸ λόγια. Εθαλε τὴν ἀδερφή στὴ θέ

Ποιά τάχα φουρτούνα φουρτούνιζε μέσα μου
και ποιά άγνωστη,
πού δὲ μοῦ τὴν κοίμησε καὶ δὲν τὴν ἀνάπανες,
πανώρι ξαγνάντεμα, κοντά στάκογιάλι;

Μιὰ πίκρα εἰν' ἀμίλητη, μιὰ πίκρα εἰν' ἀξήγητη,
μιὰ πίκρα μεγάλη,
ἡ πίκρα ποὺ εἰν' ἀσφυστή καὶ μέσ' στὸν παράδεισο
τῶν πρώτων μας χρόνων κοντά στάκογιάλι.

22

ΤΑ ΦΛΩΡΙΑ

Μάνη σταφίδα, μ' ἔβγαλες κ' ἐμὲ ταξιδευτή.
Τρέβα κατὰ τὴν Πάτρα πασσαρίζεη.
Σοῦ φέρω τὸν πρωτόλουσθον καρπό, πραματευτή.
Φλωριά μου, ἡγολογάτε στὸν κεμέρι.

Τί νὰ τὰ κάμω τὰ φλωριά; γιὰ πάρ' τα, βιολιτέη,
καὶ πούλα μου λογῆς τὰ τζοβαΐα.
Θυμοὶ τῶν ἀνυπόταχτων καὶ τῶν καρδιῶν καημοὶ,
οὓς ἔστρωσα ἔσφρατωσης τραπέζι.

Τί νὰ τὰ κάμω τὰ φλωριά; γιὰ πάρ' τα, χειροκέ,
καὶ πούλα μου λογῆς τὰ τζοβαΐα.
Περιβολάρη, μάσε μου λουλούδια ἀπ' τὸ μπαζ.
— Κυρά, σοῦ φέρω κερίνα καὶ ζαφείρια.

Φλωριά. Γιορτάνια κάμε τα τοῦ κόρφου σου, κυρά,
καὶ στεφάνια, καὶ μὴ μοῦ τάπορείης.
— Ή, σὲ γατάρι πέρασ' τα καὶ κάμε τα θηλειά,
καὶ μήμε τα θηλειά γιὰ νὰ μὲ πνίξῃς.

23

ΓΑ ΤΑΠΕΙΝΑ

Τὰ ταπεινά, τὰ σάπια.
Κ' οἱ ἀπορριμένοι σβῶλοι,
κ' ἡ χτυπημένη πάπια,
κ' οἱ βαλτωμένοι μᾶλοι:

καλάμια στὶς πελάδες
καὶ στὸν γαλοὺς χαλκία
κι δλάρμυρες χιράδες
κι ἀγύρεντα ἀρμυρίκια.

γλυκόρριζες, λαγάνες,
τὰ βοϊδλα, τὰ παλιούρια.
γωβιοί μὲ τὶς δαγκάνες
τοῦ βούλκου ἐσεῖς καβούρια.

Περιπλεμένα φύμα
στάποσυρτά πρνάρια,
συντρίμμια ἀπὸ σταλίνια,
φαλιδεμένα ἱβάρια,

· Άλατα στὰ τηγάνια,
φτωχοῦ ψαρᾶ πλευρίμα,
χαρδὲς καὶ βάρδιες, μπάνια,
γιὰ τὸν κορμιοῦ τὴν γύμνια.

Γιὰ τὰ κλουβιά γαρδέλια,
μὲ τὸν δέξδη πιασμένα,
ψαρόπουλα, κοπέλλια,
βασανισμένη γένα.

Σκλάβοι ποὺ ἰδροκοπάτε
μὲ τὰ γυροβολίδια,
καὶ τὴν ζωὴν τραβάτε
γυμνή, τραχειά, τὴν ἵδια,—

τάσκημα, φεγγοφόλια
καὶ τὸ συρμένο, ὑψώσουν.
· Ήλιε τοῦ στίχου μου, δλα
τάγκαλιασε τὸ φῶς σου!

ΚΟΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

* Εντοκοι καταθέσεις

* Η Εθνική Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τὰς τραπεζικὰς χρηματάς καὶ εἰς χρυσὸν, ἢτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνιας ἀποδοτέας εἰς ἀριστεράντην προθεσμίαν ἢ διερχεῖται.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸν νόμισμα, εἰς δὲ γένετο ἢ καταθέσεις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς δψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἔξωτερηκού κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὅμολογούχου.

Τὸ κεράλιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὅμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ εἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1 1/2	τοῖς οἷοι κατ' ἔτος διὰ καταθέσεις δι μην.	1	έτ.
2	" " "	2	έτ.
2 1/2	" " "	2	έτ.
3	" " "	3	έτ.
4	" " "	4	έτ.

Αἱ ὅμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίονται κατ' ἔκλογὴν τοῦ καταθέτου ὄνομασι, οἷς ἀνένυμοι.

τραστιά δλάκερη.

Καὶ ποιγματι τὴν ἔφηγε. "Οταν τὴν ἔρριζαν
οἱ ἔκλογες καὶ ὁ βουλευτής Κρανιάς ἔστειλε τὸ διο
ρισμὸν στὸν ἀδερρό του, ἥταν πιὰ ἀργά. 'Απ' τὸ
στιρνὸ ταξίδι του ὁ Θώμος Κρανιάς δὲν ἔφερε μαζί
του μόνο τάχφρανὸ τῆς πλύστρας του, μὰ καὶ ἔνα
σφάχτη στὸ πλευρό μ' ἔνα βήγκι κούφιο. Τὸν πήρε
στὴν ἀρχὴν ἀφίγιστα διὰ ποὺ τὸν ἀναδρίμωσε ἀξαφνα κι
δέρες τῆς ἀκρωτητικῆς δὲν ἥταν ὁ δέρα ποὺ
τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ πάρῃ τὸ καλλίτερο. Ο διο
ρισμὸς τὸ βρήκε στὸ κρεβάτι καὶ ἐπέστη στὸ κρεβάτι
ὁ Θώμος Κρανιάς γιὰ νὰ μὴν ξανασκηνή.

B'.

Εἶναι τέσσερα πέντε χρόνια περασμένα. Τάχρισ-
καθή στὸν τάφο τοῦ πατέρα καὶ ἡ δυστυχία στὴν
κούλια θρασομανούν. 'Ο Γεσιλας, ἀφοῦ γύρεψε ἀδικα
τὸ μέλλον του πρώτως σ' ἔνα ραφτάδικο καὶ ὑστερά
σ' ἔνα ίμπορικὸ τῆς μικρῆς πόλης, πήγε νὰ τοῦρη
στὸ στρατὸ εὐαλότερα. 'Η βειλόνα καὶ καθιεστική
ζωὴ της ἥταν πληγτική γιὰ τὸ μεγχλωμένο σ-α
σοκάκια παλικάρι, τὸ περιδιάβασμα στους μαχα-
λάδες πάλι, μὲ τὸν ὄμοιο φορτωμένο τὴν βαντάκα

μὲ τὶς στάμπες, κάπως βρέρι καὶ ταπεινὸ ταυτό-
χρονα γιὰ τὸ παιδί του Θώμου Κρανιά. Οἱ ἀδερρές
ἀπόμεναν μονάχες του. 'Η θειὰ ἀπὸ τὸ χωριό
ἀφίσεις καὶ ἔκεινη χρόνους, ἀφοῦ τοῦ κάρου ὡς τὰ
στερνά της γύρευε νὰ πάτη, ἔκει μιὰ ἀπὸ τὶς μικρό-
τερες ἀνιψίες νὰ τὴν κάμην θυγατέρα της. Στὸ πόδι
της ἴδω ἔναι τῷρα η Φρόσω. 'Η λήθη ἔχει ἀπλωθῆ^{ται}
μὲ τὸν καιρὸ στὸ περασμένο της καὶ ἔκαμε πιὰ ἐλεύ-
θερα τὴν εἰσοδό της στὴ ζωὴ του κόσμου. 'Οχι πιὰ
βέβηκα σὸν κόρη ἀνύπαντρη, μὰ σὸν κάσι οὐδέτερο
θηλυκό εἶδος, κατιτεί ἀνάμενα γεροντοκράτησου καὶ
χήρας. Στὴν ἐκκλησία, στὰ λείψανα, σ' ἀρώστεις,
ὅπου εἶχε καύλια νὰ συλληπηθῆ ἢ νὰ μοιρασθῆ-
σει, δησού θρήνος δηλαδὴ καὶ θλίψη, τὴν ἀντιπρο-
σωπεῖ της τὴν πήρε η Φρόσω· δησού γιορτή καὶ
γάμος, δησού οἱ πατέρεις τοῦ τόπου θυμούνταν στὶς

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν 'Αθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὴν 'Επαρχίες δρ.

Γιὰ τὸ 'Επωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἀπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρεμηνες[2] δρ. τὴν τρε-
μηνα συντροφες.

Κανένας δὲ γράφεται συντροφης δὲ στελεχεις μποσαν
τὴ συντροφης του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια
Ἐθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικῶν, Σταθμὸς Τροχι-
δρομού ('Ακαδημία), Βουλή, Σταθμὸς θερόγειου Σιδε-
ρόδρομου ('Ομόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Εστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρι στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν 'Εφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. 'Εφημερίδων
(στοῦ κ. 'Αλπικιώτην).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

* Η Βουλή μας—Τὸ ἀποκριάτικο μανιφέστο—
Δημοσιογραφικὲς κανοήθεις—Κάτι γιὰ
τὶς 'Ελλ. οἰκογένειες.

ΓΕΝΗΚΑΝΕ μερικὲς συνεδρίες τῆς Βουλῆς κι ὅποιος
είχε τὴν ἐπομονὴν νὰ τὶς παρακαλούσθει αὐτὲς τὶς συνε-
δρίες, διαβάζοντας τὶς φημερίδες, θάπορος μὲ τὴ βιαστὰ
τοῦ κ. Ράλλη θαρχινήσει, σάρει καὶ καλά, η Βουλή μὲν ὅρ
ἀρχίτερα... γιὰ νὰ παρουσιεῖσι δέρα.

Γιατὶ τίποι; ἔλλιο ἀπὸ ἄλλα δὲν εἶδαμε μέσα στὶς λιγο-
στὲς συνεδρίες. Καὶ δὲ βλέπουμε τὸ θάζημανόταν δὲ τόπος
ἄντη η Βουλή ἀναπανότουνα τὶς 'Αποκρίες, ἄντη αναπανότουνα
καὶ τὴ σαφανοτὴ ἀκόμα, ἀφοῦ τίποια καὶ νὰ δεῖξει.

Τότε ποράζα τὸ δικιολογόναμε μαὶ θά βλογούσαμε
ἄκομα τὸν κ. Ράλλη, ἂ βλέπαμε μὲ τὸ ἀνοιγμα τῆς Βουλῆς
νάρογεται καὶ μάτια πλαταὶ συζήτηση γιὰ μάτια πλατάνερα
ζητήματα, ποδικά καὶ κοινωνικά, ποὺ η Βουλή μας δὲ
φαίνεται νὰ πῆρε ἀκόμα χαμπάρι ἀπὸ τοῦτα.

Τέτια Βουλὴ δμως (ποὺ εἶναι καὶ ποὺ θάνατος γιὰ πολὺν
καιρὸν ἀκόμα) καὶ νάρογεται νὰ ραχατεῖς καὶ νὰ μὴ μᾶς γιομί-
ζεις, μὲ τὶς έργασίες της τάχα, ἀλογόμυγες.

ΕΝΑ μανιφέστο ἀποκριάτικο κι ὅποιαριάτικα γραμμένο,
ποὺ ξεμύτισε τὶς πραάλλες στὶς φημερίδες μας, μύριζε τὸση
μούχλα καὶ τόσο ταρτουσιέδω, ποὺ θαρροῦσε κανεὶς πῶς
ἔπιπλητηκε μέσα ἀπὸ κανένα μεσογρανιάτικο Μοναστήρι.

"Ολα, λέει, νᾶναι σὲ μνά, καὶ γιακμήλα καὶ τὸ γα-

λείφουν σύνωρας ἀπ' αὐτή. 'Οσο κι ἀν

τανάκι κι δ Φασουλῆς, κι δ η. Σπανιωνῆς ἀκόμα, ποὺ τηγγαφε. Οὔτε κορδακίσματα, οὔτε φορέματα κοντά στὸ γαϊτανάκι («Οἱ ὑποδύμενοι γυναικες εἰς τὸ γαϊτανάκι ὄφελουσι νῦ εἶναι ἐνδεδυμένοι σεμνᾶς, τὰ φορέματα νῦ εἶναι μαχρύτερα τοῦ γύνατος καὶ χορεύοντες νῦ μὴ κορδακίζωσι»), οὔτε τίποτα τρελλὸ καὶ ζωντανό. Δηλ. σωστὴ ἀποκειάτικη κηδεία, ποὺ θὰ λειπει ἀπὸ δρύττ, ἡ νεκροφόρα μοναχὰ καὶ τὰ ξυφτίριγχ.

Ἐλοίμωνο! Γιὰ νὰ ζητεῖς τόση σεμνότητα ὁ φίλος Σπανδωνῆς, θὰ πεῖ πώς γέρασε—κι αὐτὸς είναι τὸ πιὸ λυπητέρο.

1

ΝΑ μᾶς συχωρέσει ο κ. Διευθυντής της «Εστίας» μὰ κάτι ποὺ δημοσιεύτηκε στὴ φημεσιδῖα του τὴν περασμένη Παρασκευὴ («Εστία», 23 του Γενάρη, σελ. 2) γιὰ τὸ κατινόύριο βιβλίο του Σκίπη, δὲν εἶναι πιὰ φιλολογικὴ ἀκριτία, μὰ ἔχει μέσα του ὅλα τὰ χαραχτηριστικὰ τῆς κοινωνικῆς χωριατικῆς καὶ κακογένειας

Ἐπειδὴ ἔθγαλε δὲ γριπιτανὸς ἄνα βιβλίο (ποὺ μποροῦσε
ἄξιολογα νὰ μήν ἀρέσει στὸν κ. Κύρο, καθὼς δὲν τοῦ ἀρέ-
σει κάθε βιβλίο ποὺ δὲν ἔχει τὴν σφραγίδα τοῦ κ. Πλαγ-
γέλλη τῆς τοῦ κ. Πολέμου) βρῆκε ἡ «Ἑστία καὶ μᾶς; σα-
χχολογήσεις πώς τὸ βιβλίο του εἶναι ἱερόνταχτο, ἀνορθόγραφο
(μάτια μου!) καὶ πώς ἡ μαλλιάρη του μεύσει τοῦδωσε γυ-
ναικά καὶ τσιφλέκι στὴ Γαλλία. Ο κ. Κύρος, ποῦνας τίμιος
Ἄντρας, νὰ ξαναδιαβάσει αύτὰ ποὺ τυπωθήκανε στὴ φριμε-
ρίδα του καὶ νὰ τραβήξει ταῦτα τοῦ ρεπορτέρη ποὺ τζ-
γραψε. «Οσο γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Σκίπη, τοῦ συσταίνοντος νὰ
μήν τὸ διαβάσει, γιατὶ σὰν τὸ διαβάσει θὰ γάστε κάθες ὑπό-
ληψη στὰ «Πλεκτὰ τραγούδια» καὶ θὰ πάψει νὰν τὰ δη-
μοσιεύει στὴν ἐφτημερίδα του.

四

ΑΠΟ ένα κοινωνικό ρέθρο, πάνου σε κάπιο βρωμερό σχάνταλο, που δημοσιεύτηκε τήν περασμένη, Τρίτη στήν «Ακόπολη», ξανατυπώνουμε δώ το συμπέρασμα:

α° Ο "Ελληνας πρέπει νὰ μάθει ότι τὸ κο-
ρίτοι του δὲν είναι γελάδα ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν
πουλήσει στὸν πεζώτο τυχόντα παλαύνθωπο.
Πρέπει ή "Ελλ. οικογένεια τῶν μπουρζούν-
δων νὰ τεβεῖ ἐκεῖ ποὺ είναι ή "Αγγλική καὶ
οἱ ὅλες ποι νὰ διαλέγουν ANTPEΣ μ ὅχι
ΓΑΜΠΡΟΥΣ."

"Οταν τὰ λόγια αὐτὰ μποῦνε, σὰν άρθρο πίστης, σὲ κάθε
*Ελληνικὸ σπίτι, υπάρχει κάπια ἐπίδειν νὰ σταραχτήσει τὸ
έλεεινὸ ἀνθρωποπάζαρο ποὺ γίνεται σήμερα μὲ τοὺς γά-
μους. *Ας εἰπίζουμε λιτόν, όροι γιὰ τὴν ὥρα δὲ βλέπεσμος
νὰ γίνεται καμιὰ εσβετή δουλειὰ ποὺ θὰ σαρκώσει μιὰ
μέρα τὶς ἐπίδεις σὲ πραγματικότητες.

MIA KAINOYPIA ΦΩΝΗ

ε' Ή Χαρούμενη ἐπιστήμην ἐπιγράφεται ἓνα
καινούριο βιβλίο ποὺ μᾶς ἡγίθε ἀπό τὸ Κάιρο. Συγ-
γραφέας του ὁ γιατρὸς Σαραφίδης. Σύντομο καὶ ἐκ-
φραστικό. Μπορεῖ νὰ τὸ χαραχτηρίσῃ κανεὶς σὰ φι-
λοσοφικὴ μελέτη ἢ σὲν κοινωνιολογική. Καλύτερχ
καὶ τὰ δύο.

Δίνουμε σήμερα μερικά κομάτια σαν περίληψη στούς ξανγχώστες μας, καὶ ἵσως κατόπι μιλήσουμε πιὸ πλατιὰ γιὰ τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ ἀγγίζει μὲ μιὰ πρωτότυπη καὶ βραχεῖα τακτικὴ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς μας.

«Ἡ Χαρούμενη ἐπιστήμη» λέει στὰ προλεγόμενα ὁ συγγραφέας «κυράφηκε περσότερο γιὰ τὴν γυναικα καὶ γιὰ τὸν ἔργατον. Πρῶτα γιατὶ οἱ γυναικεῖς καὶ οἱ ἔργατες ὑποφέρουν περσότερο, καὶ ὅστερα γιατὶ ἀπὸ τὴν ἔνωσή τους τὴν ἀληθινή καὶ δῆλη ἀστική σὲ δῆλα τὰ σημάδια τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς δράσης, θὰ κρεμαστῇ ἡ ἀπολύτρωση καὶ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. "Οταν μῆς ἐπιβάλλουν τὶς ψευτιές τους σὰν ἀλήθειες καὶ τὰ ἐγκλήματά τους σὰν ἀρετές καὶ τὴν τρέλλα τους σὰν λογική, ἡ Φύση μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ἀγωνιζούμαστε νὰ ἐπιβάλλουμε τὶς ἀλήθειες σὰν ψευτιές, τὶς ἀρετές μας σὰν ἐγκλήματα καὶ τὴν λογική μας σὰν τρέλλα.

Τὸ κεφάλαιο «Ἡ ἴδιος τητίκη» τὸ παῖρονικε δέο.

«Τὴ θλιβερὴ ἴδεα τῇ; Ἰδιοχτησίας τὴν ἔχουνε
οἱ περσότεροι ἀνθρώποι, ἵστον ἀπὸ τοὺς ἑπαναστά-
τες καὶ τὶς λεύτερες γυναικῖκες ποὺ πᾶνε νὰ τὴν ἀρ-
νηθῦνε, γιατὶ ἔκεινάνε ἀπὸ τὴν ἴδεα πώς σ' αὐ-
τοὺς καὶ σ' αὐτὲς ἀνήκει ὅλος ὁ κόσμος. 'Η ἴδεα
τῆς Ἰδιοχτησίας μὲ τὴ σημερνή της ἀστικὴ σημα-
σία παρουσιάζει¹ δλα τὰ συμπτώματα μιᾶς νεύρω-
σης ἰδεοληπτικῆς καὶ γεννήθηκε στὸν ἀνθρώπο ἀπὸ
τὶς βάρδοχες διδασκαλίες καὶ ὑποβολές περὶ «πό-
που» καὶ «χρόνου» ποὺ βγάλλει στὴ μέση τὶς ιστο-
ρίες μὲ τὰ αἴματα, τὰ κράτη μὲ τοὺς νόμους κι-
δλεις τὶς κληρονομικὲς ἀδικίες ποὺ περάσανε γιατὶ²
κληρονομικὰ δίκαια. Στὴν ὑποβολὴ τῆς ἴδεας
τῆς Ἰδιοχτησίας ὄρείλουνται οἱ πλάνες μας γιὰ τὴ
ζωὴ ποὺ μᾶς φέρνουνε δλοίνα στὸν τάρο, ἀπὸ τὴ
πρώτη τιγμὴ ποὺ βλέπουμε τὸ φῶς. 'Αληθινά οἱ
ἀνθρώποι εἰδαστε ἀπειροῦ μέσα στὸ ἀπειρο. Καὶ
δὲν εἶμαστε μήτε θυητοί μήτε ἀθάνατοι. 'Υπάρ-
γουμε μονάχα δῶς ἀπὸ κάθε φωτιὴν τὴν ποὺ

λέγεται «**απόπος**» καὶ «**χρόνος**». Οσο περσότερο ἀ-
τελής είναι ὁ θυμωπός τόσο περσότερο δένεται μὲ
τὴν ίδεα τῆς ιδιοχτησίας. Καὶ τὸ νῦ είναι ἔνας θυ-
μωπός περσότερο ίδιοχτήτης είναι σὰ νὰ βλάφῃ
περσότερο ἢ σὰ νὰ ἔβλαψῃ περσότερο. Ἡ ιδιοχτη-
σία είναι ἡ συνέχεια τοῦ ἄγκλήματος. Ἡ θρηνη-
τῆς ίδιοχτησίας θὺ είναι τὸ τέλος του. Κι δμως
δλα στὴ δημιουργία ἔχουνε ἔνα σκοπό — τὴ δικαιο-
σύνη τῆς ὑπαρξῆς τους. Κι αὐτὰ ἀκόμα ποὺ τὰ νο-
μίζουμε ἀδικα κι ἀφύσικα (σεισμοί, ἀρρώστιες, πι-
θηκισμοί, διαστροφές) καὶ ἀσκοπα, ἔχουνε ἀρχὴ κατ-
τέλος ἔνα λόγο φυτικώτατο. Ἡ σήμερα δὲ βρί-
σιουρε τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα καὶ τοὺς
ἄγρους γιὰ τὴ ζουγγραφικὴ καὶ μουσικὴ ἀναπαρά-
σταση τοῦ σκοποῦ ἐλώνε ποὺ ὑπάρχουν, δὲ ση-
μαίνει αὐτὸ καὶ πὼ; καθε τί ποὺ ὑπάρχει, δὲν
ἔχει τὸ σκοπό του εἴτε τὸ νομίζουμε καλὸ ἢ
κακό. Μιὰ φραντζίζα ποὺ τὴν κλέψεις πολλὲς
φρέσι μᾶς ἔλεγε κάποτε. — Ἡ κλεψία δὲν είναι βέ-
βηκια καλὸ πράμα. Αὐτὸ δμως δὲν πάρε νὰ πῇ πώς
θὰ κάρω ἔγω καλὸ ἀν κυνηγήτω καὶ χώσω στὴ
φυλακὴ ἐκείνονε ποὺ μ' ἔκλεψε. — Μὰ τότε τί πρέ-
πει νὰ κάρμουρε γιὰ νὰ εἰμαστε ἀσφαλισμένοι; Τὴ
ρωτήτηκε μ' ἀφέλεια. — Κενό ποὺ μποροῦμε νὰ κά-
μουμε, μᾶς ἀπέκνητης, είναι καὶ φροντίζουμε πάντα
νὰ μὴ ἔχουμε τίποτε δικό μας, ώστε οἱ κλέψτες νὰ
μὴ ὑποφέρουνε ἀπ' ἔφορμή μας, μὰς μονάχη ἀπό
τὴ φτώχια τους. Στὰ λόγια αὐτὰ βλέπουμε δλα
τὸ σαρκασμὸ γιὰ τὴν ίδιοχ-ησία, τῶν ἀνθρώπων
ποὺ θέλουν νὰ ζήσουν θυσιοί. Τὴν ίδεοληψία τῆς
ιδιοχτησίας τὴν ἀκλούθει πιστὰ ἵ έννοια τῆς πα-
τρίδας. Πολλὲς ίδιοχτησίες ἀποτελοῦνε μιὰς πα-
τρίδας, γι' αὐτὸ κ' οἱ ίδιοχτῆτες είναι κ' οἱ πιδ-
πιστοὶ πατριώτες καὶ οἱ ντελάληδες καθε πατριώ-
τικῆς παπαρδέλας. Ἐνῶ οἱ σκηνίτες καὶ οἱ περα-
στικοὶ τῶν τόπων είναι τὸ ἀτίθετο. Τὰ πιὸ πα-
τριωτικὰ ζῶα είναι οἱ γάτες, καὶ δὲν πρέπει νὰ
μᾶς φίνεται περίεργο. Δινουμε τὰ μάτια μιᾶς γά-
τας, τὴν ρίχνουμε σ' ἔνας σακὶ καὶ τὴν πᾶμε μακριὰ
πολὺ ἀπ' τὸ πατριωτικό της σπίτι. Κι δμως μόλις
τὴν ἀφήσουμε λεύτερη, ὁ πατριωτισμὸς της μηδενί-
ζει τὴν ἀποσταση καὶ τὴ βλέπουμε ὑπερα ἀπό
πολλὰ βράσαντ καὶ περιπλάνησες πολλὲς νὰ γυρίζη
έκει ὅπου πρωτόειδε τὸ φῶς τοῦ ήλιου, εἴπεις κι
ἀνατράφηκε».

Από τη κεράλαιο «Επανασταση» παίρνουμε την ακόλουθη.

δυασμούς δικαιώματάρχης; Βταν ζυγόνουν ἐκλογές, αὐτοῦ δικαιώματος, ποὺ ἔφερε τὸ γένημά του στὸ πατέρα, πάσχοντας νάρθη τὸν παπά, χάνει δικαιονομίαν, περίσσεψε ἀπ' τὸν προστοιχιστὴν καὶ ἀπὸ τὸ νοικιαστὴν τοῦ φόρου, αὐτοῦ ἔρχεται καμιὰ βασιλικὴ γιορτὴ ἢ λαμπρὴ νὰ πάρῃ δέρα τὸ ἐμπορόπουλο, αὗτοῦ ρεκάζει στάστρα δλογυχτίς δικαιωτικής περιημένος. Ο καφές είναι κατακανόνα ἀπὸ καβουργιστὸν ψωμὶ ἡ ρεβίθι, τὸ λουκούμι καθαρὸ ζυμάρι καὶ τὸ ρακὶ μονάχο τσίπουρο. Μὰ ποιός ἔρχεται ἕκει ἔξω γιὰ τὸν καφὲ ἢ τὸ ρακὶ; Ἐρχεται γιὰ τὴ δροσιά, γιὰ τὸ νερό καὶ τὸν δέρα. Κι ἀλλο νερὸ στὴν πόλη δὲν είναι τόσο μπούζι σὰν τοῦ πηγαδιοῦ μπροστὰ στὴν κούλια κι ὁ ἀέρας δροσερότερος δισ σ' αὐτὸν τὸν ἔχτο τάκροπότερο. Σωστὸ Βελούχι τοῦ Καρπενησοῦ. Κι ὁ πρώην λοχίας Τυλιγάδας, πόχει τώρα τὸ βελούχι, αὐτό, ξέρει καλλιτέρα ἀπὸ καθάλλον τὴν δουλιά του. Ἐλατόκλαδο κουβέλησε ἀπ' τὸ βουνό γιὰ τὴ φρεσκάτα ἀπόξια, δῆ, φτέρη μοναχά, διπως τόκκαναν οἱ ἄλλοι, καὶ μέσα στὴν μπαράκα κρέμασε καὶ δεύτερο μπουζούκι διπλὰ στὸ δικό του. Ἡξερε καὶ τὴν ἀγάπη τῶν πρώην συνχέρφων του στὰ λούδη καὶ στὰ μυρούδικα, δῆ, καὶ στὰ μασίρα μάτια, καὶ δὲν ἔφισε τραπέζι δίχως ρίζα βρασιλικό, δὲν

ἀφίσε γχρουφχλιά ἀκλεφτη ἀπ' τις γειτονίες, τοι
τσέκι καὶ περικοκλάδι ποὺ νὰ μὴ φυτέψῃ δλόγυρα.
"Οσο γιὰ τὰ μαύρα μάτια ἔλπιζε πὼς μὲ τὸν καιρὸν
θὰ γνιαστοῦν ἐπὸ καρπὶ ἀπ' τὴν κούλια. Γιὰ τὴν
ἄρα τοῦ ἐφτανε πῶς γνιάζονταν γιὰ μαρσύλια κι ἀγ-
κουράκικ· τοῦ ἔστελναν μὲ τὴν μικρὴ τὴν Πανα-
γιούλα μσα ἥθελε.

"Η Παναγιούλα αὐτὴ σὰ νάπεσε ἀπ' τὸν οὐ-
ρανὸν στὴν κούλια 'Ο Θώμας Κρανιάς παλένει ἀπ' τὶς
κόρες του κάθε στιγμὴ συχώρια ποὺ φρόντισε καὶ
τὴ γκενιάστηκε Δέν κρατούτε μόνο τὴν ἀνταρ-
κριση τῆς κεύλιας μὲ τὰντικρυνὸν βελούχι, μὲ εἴχε
ἀπέκω της καὶ τὴ συγκοινωνία μὲ τὴν πόλη. Αὐτὴ
ἔφερνε τὰ νέα μαζὶ μὲ τὰ ώνικα ἀπ' τὸ παζάρι,
αὐτὴ πηγκινοέρχονταν στὰ σπίτια μὲ τὰ διαστιδία
καὶ τὰ ραψίματα, αὐτὴ ἔτρεχε τέλος στους παλιούς
φίλους τοῦ πατέρα καὶ στους συγγενεῖς. 'Ο Θώμας
Κρανιάς δὲν ἀφίσε κληρονομιά μονάχη στὴν κούλια
του τὸ σὸν καὶ τὴν περηφάνεια του ἀφίσε καὶ φί-
λους μπόλικους στὴν πόλη καὶ μιὰ δικολιγιά πλα-
τιά. Καθένας ὑπάλληλος ή μετανάστης ἀπὸ τὰ
θεούντι μὲ τοὺς ἐνιὰ τοὺς δήμους ἤταν τυγχενής τῆς
κούλιας. Κ' εἰ φίλοι, ἀν μιὰ φορὰ εἴχαν ἀνιψιτή
τὴν τσέπη στὴ μπαγόρδα τοῦ πατέρα, μποσούσαν

νά τὴν κλείσουν τώρα στάρφηνά κορίτσια του, διαν
αύτὰ ἡταν μάλιστα νέα κι ὅμορφα σὰν τὴν Κούλα
καὶ σὰν τὴν Μαριώ κι ὅταν τὸ τάλληρο ἢ τὸ δι-
φράγκο, ποὺ ἔστελναν καὶ γύρευαν κατὰ τὴν θρα
καὶ τὸ πρόσωπο, τὸ γύρευαν γι' ἀνάγκες δπως εἴν
ἡ ἀερώσταια μιᾶς ἀπὲ τις ἀδερφές, τὸ συλλείτουργο
τῆς μάννας, τοῦ πατέρα ἢ τὸ γιορτάσι τοῦ ψανδά-
κιθεν ἀδερφοῦ; Σινήνιος ἡ ἀρχώτευτα περνούσε δύο
νά γυρίστη ἡ Πχναγιούλα πίσω, δέδον ἀν γύριζε μ'
ἀδεια τὰ χέρια· γιὰ τὸ συλλείτουργο, ἀν δὲ γίνο-
ταν, συχώραε ὁ Θεός, ποὺ μόνος γνώριζε τάποκυρφ
τῆς κούλιας τόνουμα δύως τάδερφος ἐπρεπε νὰ γιορ-
τασθῇ μὲ κάθε τρόπο. Εὔκολότερο ἡταν νὰ χλαση
τὸ κέρμας παρὰ νὰ μὴν ἀνοίξῃ αὐτὴ τὴν μέρα τὴν κού-
λικ τὴν αὐλόπορτα της, νὰ μὴ φρεσκαριστῇ μέσα ὁ
νοντάς καὶ τὸ πεζεύλι δέω τῆς σκάλας της, νὰ μὴν
παρθῇ δινεικὸ ἀπ' τὴν γειτονικ τὸ ἑγκυτανούμενο
σιντόνι γιὰ τὴν κα-απέ, νὰ μὴ βγαλην ἡ Φροντιῶ ἀπ'
τὰ μαλλιά τὴν μαύρη σκέπη, ἡ Πχ-αγιούλα νὰ βάλη
τὰ παπούτσια της κ' ἡ Κούλα ὅλη τὴν τέχνη της
στὸ τριαντάρχυλο γλυκό καὶ στὸ μαστίχι. Η Μα-
ριώ ἡτκ γιὰ τὸ φίλεια· συνηθιζμένη μὲ τὸν κόσμο
π.ό πολύ, εἶχε τοὺς τρόπους πιο εὐγενικοὺς καὶ τὴ
γλώσσα λιαφερότεον. Γιατὶ οἱ συγγενεῖς κ' οἱ φίλοι

«Οι ἀστικές διάταξες δὲ θὰ μπορέσουν πάντα ν' ἀλλάξουν τις δρμές κάθε επανάπτασης, καὶ μ' ὅλες τις θυσίες καὶ τὰ θύματα ποὺ φέρουν οἱ στρατοὶ τους, οἱ θεσμοί τους καὶ όι νόμοι τους. Οἱ ἀπήχητες χρόνια τις σπαρχγικές φωνές τῶν παλιῶν ἀνθρώπων, πώς ταχχτες κιντυνεύουντες οἱ θεσμοί, δῆλοι μονάχα δὲ θὰ μηδὲ τρομακίουντες πιστέ, ἀλλὰ καὶ θὰ μηδὲ φέρουντες τὴν χαρὰ γιὰ τὴν ἀπολύτη ωστη τῆς ἀνθρωπότητας ἀπὸ τοὺς κίντυνους; αἰτούντες τῷ θεσμῶν· Οἱ ἐκμεταλλευτὲς τῶν θησαυρῶν θὲζησέντες ζητοῦντες τὰς ἄγρια μέρη, διποὺ ἀληθινὰ τοὺς πρέπει νὰ ζοῦνται, ἀγριοὶ μέστ' τούς; ἀγριοὺς τοὺς Θεῖστες καὶ τοὺς Ὀξεῖς, ιεροπότολοι τάχατες. Οἱ ἐκμεταλλευτὲς τῶν πατρίδων σὰ δὲ θὰ θέτερη κανένας ποὺ θὰ τοὺς δώσῃ ἀφορμή, ἐπειδὴ θὲζούμε μηκριὰ ἀπ' αὐτούς, θὰ κυπρίθεούντες ἔναμεταξύ τοὺς καὶ θὰ καταστρφοῦντες μονάχοι τοὺς πολεμῶντας τάχατες οἱ «πατριώτες κ' οἱ στρατιώτες». Κ' οἱ κεφαλαιοῦχοι διτον τὸ γῆρας δὲ θὲζη τέτοια φριχτὴ ἀξία μὲ τὴν ἀπλεπούσην τῆς ζωῆς μας ποὺ θὲζ παλιρητεῖς κρίσισις καὶ θὲζ μηδὲ δίνῃ χαρές, θὲζ τρώγουνται ἀναμεταξύ τινες ἀληθηλοδανεῖζομενοι, ἀληθηλοδιεικόδ μενοι, ἀληθηλοφυλακιζόμενοι ὡς; επλούσιοι κ' ἰδιοχτήτες; οι. Οἱ χαιούντες καὶ λεύτεροι ἀνθρώποι ψυχροὶ μηδεστὲς σὲ δῆλα αὐτὰ τὰ θέματα τῆς ζωῆς, ἔχοντας στ' αὐτιά τους τὸ πιὸ ἀποστειρωμένο μηκυπάκι τῆς φυτικῆς ζωῆς, ποὺ ἀιμασθὲ του θὰ περνῶνται μονάχα οἱ ἥχοι τῆς μουτικῆς, τῶν πουλιῶν καὶ τὰ τραγούδια τῶν λεύτερων ἀνθρώπων ποὺ σκορπίζουν τὴν χαρά, &; σωπόνται κι ἀς ἀπολαβαίνουν σὰ θὲζ ἔρχουνται νὰ τοὺς τραβεῖσσου· οἱ θόριθεις τῶν σπιτιών ποὺ γκρεμίζονται, γιατὶ σαπίσαντες ἀπὸ τις παντοτεινές βροχές τῶν προλήψεων. "Ισα μὲ τὴν μέρα ποὺ ἔνος δευταρὸς ἀγέρας θὲζ κάνη νὰ πάρῃ φωτιὰ ἀλάκερος ὁ φοῖρνος τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶ τος ποὺ μέσα του ἀλλοι ψηθήκανται, ἀλλοι κατέκανε, ἀλλοι τρελλαχθήκανται κι ἀλλοι καρδιονικαστέκανεν.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΣΤΙΣ ΑΔΙΚΟΧΑΜΕΝΟΙ ΤΟΥ ΣΕΓΔΙΚΙΟΥ

**Κλάψτε, φαροῦλες, κιλάψτε τὰ τέσσερα κορδάκια
Ποὺ βράδυ βράδυ τίκτεραν στὸν θόσον σας 'πο κάτω.
Τὸ θυματήρι δούλενε κι διάκος τὰ βλογούσες,
Κ' ἔνα ποντίλι πικρὸν ποντίλι στὸ κυταρίσι τέρα
Μοιφολογοῦντος κ' ἔλεγε τὸ χάρο τέτονα λόγια :
**Κλάψτε, βρουσοῦλες, κιλάψτε τὰ τέσσερα κορδάκια
Τὶ δὲν τὰ πῆγε κρουσούμια πίσω ἀπὸ μετεβοῦ,
Μηδὲ φειδοῦ δαγκωματιά, μηδὲ βουνοῦ κυρβάλια...
Μόνε τὰ πῆγες ἀπάντεχο και μπιστικὸ κρουσοῦνι !****

Συνοψη

ΑΛΕΚΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

δὲν ἔφτανε νὰ συνεισπέσουν μηνάχχ τὸν ὄβολό τοῦ
γιατὶ τὴ γιορτή, ὥφειλαν κιόλα νάρθουν νὰ πολυχρό-
νισουν τὸ Γεσίλα, νὰ χαρούνε μὲ τὶς ἀδερφές. 'Αλλα
λιώς ἀλλοίμονό του ὅποιον ἀπάντας πουθενά ἡ Μητρώ
μπροστά της δὲν ἔβγαινε ἀπ' τὴ γλώσσα της.
Νάναι σὲ κάλαν γεοκχίαντισμένο τορχουν, τὸ γε-
τοῦ Θώμου Κρανιά τὸν ἔχειν. Κι: δποιος πάλι θεωρεί-
χονταν, καταφρόνγει τὴν κούλια, ἀν δὲ φιλεύοντας
κι ἀπὸ τὸ δύο γλυκά, ἀν ἀκόμη δὲν ἐπκιρνει μα-
του καὶ τὸ παντεπάνι στὸ χαρτί. 'Η γιορτή ἐπεφ-
κιόλα τὴ λαμπρὴ κοντὰ κ' ἔτσι ήταν καὶ τὰ κόκκι-
ταύγχα σωρὸς στὸ πιέτο δίπλα στὴ βαντιέρα. "Ο
ἐπρεπε νὰ δειχτούν πλούσια καὶ περιστα αὐτή
μερκ. "Ολις έσοι ἀνέβειναν τὴ σκαλή τῆς κούλης
ἐπρεπε νὰ φινούν πώς λητηρονάν τὴ δυστυχία της
πώς δὲ θυμούνται ἐσείνη τὴ στιγμὴ τί λιμοχτόνη
φωλιεζει κάτω ἀπ' τὴ σκεπή της. Σ' αὐτὸς βα-
θύστε κι ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος που χύνονταν σε
σάλα της κι ἀστραφτε στεύει κάτασπρους τοὺς τη-
χους, παιγνίδιζε στὰ ρακοπότηρα μὲ τὸ φούσιλο κι
λάμπιζε φυγαστικὰ κι αὐτὰ τὰ σκυριασμένη π-
λιοσάτιλα, ποὺ πάσχιζαν μὲ τὶς μακριές σγουρ-
τους πρασινάδες νὰ κρύψουν πίσωθε τους τὰ σκε-
μένα τάγκωνάρια. "Ολα ἔχει μέσα πάσχιζαν
κρύψουν, νὰ σκεπάσουν καὶ νὰ σήσουν γιατὶ μια

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

B'

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Είτανε μιά φορά στὸ Γριπονῆσι ἐνας γιατρὸς πε-
ρίφημος, π' ὅλα τὰ πάθη τᾶξερε νὰ τὰ γιατρεύῃ.
Τὰ βγαλμένα ποδάρια τᾶξανε στὴ θίση τους, τὰ
σπασμένα τὰ φάσκιωνε, τὰ πόνεμένα μάτια τᾶ-
πλενε, μὲ συχώρεση, μὲ κατρουλιό, καὶ γιάτρευε,
θέ μου φύλας, τὰ μητρικὰ καὶ τὴ λύσσα! Γιατρὸς
πρώτης, π' ὅλα τὰς γῆς τὰ βοτάνια τέπαιζε στὰ
δέχτυλά του. Γυρνοῦσε χῶρες καὶ χωριά, πάνω
σ' ἔνα μουλάρι καθάλκ, κι εὖλοι στραβοί καὶ κου-
τσοὶ μαζεύεινταν «στὸν "Αη Παντελέγμανα Ι" Σ'»
ὅλα τὰ ταξίδια ἔσπερε πάντα μαζί του κ' ἔναν
παρτσινέβελο, βουθό του, νὰ ποῦμε, ποὺ βαστοῦσε
τὰ δισάκκια μὲ τὰ βοτάνια, τὶς βιντεῦζες, τὰ ξου-
ράφια, τὰ νυστέρια, κι δ', τις ἀλλοι μποροῦσε νὰ ξετε-
λέψῃ τὴν ἀρρώστια, ἢ καμψιά φορά... τὸν ἀρρωστό!
Μιὰ μέρα πήγανε σ' ἔνα χωριό καὶ τοὺς φωνάξανε
σ' ἔνα γέρο, πὸν κάντευς στὸ ξερατό νὰ βγάνη, μὲ
συμπάθιο, τὰ σκότια του! Ο γιατρὸς ἔδανε τὰ
γυαλιά του, κατέβασε, έσο μποροῦσε, τὰ μούτρά
του καὶ μπῆκε μέσω μὲ πόδια, τριγυρνάντας πχντοῦ
τὰ κατεργάρικα μάτια του. Ο ἀρρωστός ἀρχίσε νὰ
τοῦ ὅπηγέται τὴν χρώστια του, μὲ καῖνος δὲν τιν

ἄφησεν καὶ πῆρ πολλὰ λόγια—τὴν ξέρω, μωρέ, τοῦ λέει, τὴν ἀρρώστια σου, πῆγες καὶ ἔφχγες ζυλάγκουρο, σὰ γαϊδοῦρι!

— "Οχι, γιατρέ μου, δὲν έφαγα ξυλάγκουρο !
Σούτ ! Μένα θὰ τὰ πῆς αὐτά, παλαβέ ;
Νά ! μωρέ, καὶ τὰ φλούδια του πεταμένα !
Κι ἀληθινὰ φχινόνται σὲ μιὰ γωνιὰ πεταμένα
μερικὰ φλούδια ξυλάγκουρου . . ' Ο κακόμοιρος δ ἔρ-
ρωστος, γεύ-ηκε δὲ γεύτηκε ξυλάγκουρο, δρόκο δὲ
βένω, ταιμουδιὰ πώλ δὲν ἔβγαλε μπρὸς στοῦ για-
τροῦ τὴν πόζα ! Δέχτηκε τὰ γιατροσφία του μὲ
γαϊδουρινή πομονή, σίγυρος πώς σὰ δὲ βρῆ τὴ για-
τρεία του πὲ τετοιο γιατρό, θὰ πάρῃ τούλαχιστο
καλὰ πειθμένος ! ' Ο παρτπινέβελος, ποὺ βαστοῦσε
γερά τὴν ἄρρωστο τὴν ώρα ποὺ ταῦθαῖε τὸ κλι-
στῆρι — μακρύ μακρύ, υὐ σᾶς χωρῶ, σὰν κανοκιάλι —
ἔμασε ὑπερίς σιναμικές καὶ μάνες καὶ λαγοκομη-
θιές, βόηθησε τὸ γέρο γιατρὸ νά-εβῆ στὸ μουλάρι
του καὶ ζεκινήσανε γι' ἄλλο χωρίσ, ἀφίνοντας τὸν
ἄρρωστο νὰ μαλλοδέρνεται μὲ τὸν ἀπκυτό του. Στὸ
δρόμῳ παρέδεινες τκέφες ζχλιζνε τὸ μυκήλ τοῦ παρ-
τπινέβελου : -- Βρέ, λέσι μοναχής του, τί παλαβόδε
ποῦμαι νὰ κάθουμαι τόσον καιρὸ δοῦλος, σὰν είναι
τόσο εὔκολο νὰ γειῶ μανομέτρες ἀφέτης ; Τό μεγάλο
μυστικό τῆς γιατρικῆς τὸ μαθήμα ! " Ι. διώτη δ θέσσ
νὰ πάρε στὴ χώρα καὶ σὰ μὲ ξανχιδῇ τὸ γέρο-για-
τρός, δὲς μοῦ τραυτήσῃ μὲ τὸ νυστέρι του τὴ μύτη ! —

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΕΩΣ

"Εκαστον γραμμάτιον ίσχυον διὰ τὴν κλήρωσιν **31 Μαρτίου 1909**
τιμάται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΙΩΣ

ΜΕΓΑ ΚΕΡΔΟΣ	έκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 κέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	3,000
5 Κέρδη	»	1,000
418 Κέρδη	»	100
587 Κέρδη	»	50
1000 ἐν ὅλω κέρδη ἀξίας δραγμών.....		225,000

1000 εν ωρή Κέρδη από συμμετοχήν..... 225,000

Γραμμάτια πωλούνται. Ήτς τὰ δημόσια τυμένια καὶ Πολιτικὰ δημοσίες ἀρχαῖ, εἰς τὰς ἑτα-
μάργας καὶ στασιάργας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διχειριστὰς τῶν μονοπολίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐπημεριδῶν πρὸς
δοσαῖς, μίαν ἔκστον γραμμάτιν, ισχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευτικῶν κληρώσων.

Διὰ τῆς πληρωματικῆς ἕκτατης γραμμάτινος ἀπειθωτικῆς εἰς τὰς Γεραδίδες τοῦ Εθνικοῦ Ταξίδου καὶ τὴν

Δια πάσαν πληρωφορίαν ή έγγρησιν γραμματίουν απευθύνετον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἑθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνεων, ὑπουργεῖον οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ο διευθύνων τυμπατάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

δὲν ἔφτανε νὰ συνεισφέρει μηναχά τὸν ὄβολό τους | τὸ τωρινὸ καὶ τὸ πραγματικὸ καὶ νάφισουν νάπλωθη
γιαὶ τὴ γιορτή, ὥφειλαν κιόλα νάρθουν νὰ πολυχρο- καὶ νὰ μετωριστῇ ἡ λάμψη τοῦ περασμένου καὶ τὸ
νίσουν τὸ Γεσίλα, νὰ χαρούνε μὲ τὶς ἀδερφές. 'Αλ- νείρο τοῦ μέλλοντος. Κι αὐτὰ τὰ δυὸ σμύγουν καὶ
λιώς ἀλλοίμονό του ὅποιον ἀπαντας πουθενά ἡ Μα- συγκεντρώνονται κι ἀστράφονται γύρω ἀπόνιξ σημα-
ριώ μπροστά της· δὲν ἔβγαινε ἀπ' τὴ γλώσσα της. Ἀπό τὸν χώρο της Κρανιάς. Αὐτὴ τὴ μέρα δὲ γιόρταζε
Νάναι· σὲ κά· αν νεοκαζαντισμένο τρίχουν, τὸ γιοὺς στὴν κούλικ τάχροπόταμου ὁ φτωχὸς ἄγιος, ὁ ἔγγω
τοῦ Θώμου Κρανιά τὸν ζεχγάν. Κι ὅποιος πάλι θάρ- στος κι ἀσημος μάρτυρας Γεσίλας, μὲ τῶνμα, ὁ
χονταν, καταρρόναγε τὴν κούλια, ὃν δὲ φιλεύονταν γενιά, τὸ σόι του Κρανιά, τὸ· σόι ποὺ ἔκλεισε ὅλες
κι ἀπὸ τὸ δυο γλυκά, ἀν ἀκόμη δὲν ἐπκιρνε μαζί της ελπίδες του στὸ πρόσωπο του λοχία Γεσίλα
κιόλα τὴ λαμπρὴ κοντά κ' ἔτοι· ήταν καὶ τὰ κόκκινα
του καὶ τὸ παντεπάνι στὸ χαρτί. 'Η γιορτή ἐπεφτε- Κρανιά, τοῦ γόνου του Θώμου Κρανιά, τοῦ ἀπόγο-
κιόλα τὴ λαμπρὴ κοντά κ' ἔτοι· ήταν καὶ τὰ κόκκινα νου τῆς γενεᾶς Κρανιά.

Αύτη την μέρχ πήγε καὶ τὴ διάλεξε μιὰ φιλενάδα τῆς μητέρως μιὰ φορὰ νάρθη στὴν κούλια μὲ προξενιὰ γιὰ τὴ Μαριώ. «Θεα παιδί, πραματευτής τὴν ἔβαλε νάρθη νὰν τὴ χαλέψη.» Εγει τὸ σπίτι του, τὸ μυχαζῆ του, τάξιογῦ του, κάμποσα στρέματα χωράφι κ' εἴν' δέξιο καὶ γερό. Πῶς ἡ προξενή τρακατέβηκε τὴ σκάλα ζωντανή, ἀς τὸ χρωστάει στὸ νέα βίζιτα ποὺ τὴν ἀνέβαινε ἐκείνη τὴν ὥρα. Βέρα χέρια χύμποσκη ἀπέσιω της γιὰ νὰ τὴν πνίξουν μὲ τρεῖς γλώσσες ἀνοιξαν δλες μαζῆ τους καταρράχτεις τους. Τὴ νύχτα μάτι δὲν κλείστηκε στὴν κούλια Ντροπὴ παρόμοια ἵσα μὲ τὴν ὥρα δὲν τῆς ἔγινε. Μονάχα μιὰ φορὰ δταν πέθανε ὁ πατέρας, ποὺ οἱ φίλοι του ἔγγαλαν δίσκο στὸ παζάρι γιὰ τὸ ξέδι-

του. "Αν θελαν οι φίλοι νάκαναν τὸ χρέος τους, ἔπειτα νὰ τὸ κάμουν μιστικὰ ἀναμεταχύ τους, εἶπε τότε στὸν ἑφερά ή Μαριώ ποὺ τὸ μυρίστηκε, ζήρια κι ὅδω ἀπὸ τὰ φρένα της. Μὰ οἱ τρομιπέτες, ποὺ ἤθιαν θιτέρα νὰ συνεβγάλουν στὸ οτε; νό του δρόμο τὸν ἀργυρὸ σταυρὸ τοῦ πρώην ἐπάρχου, ἔχ· μαν νὰ ξεχαστῇ ή ταπείνωσῃ κ' ή Μαριώ μπόζεσε νὰ βγῆ στὸ παραθύρι καὶ νὰ στείλη, κρεμώντας τὰ λυτὰ μαλλιά, τὰ τελευταῖα ρεκατὰ στὸν ἄμμοιρο ππτέρος καὶ μιά ματιά κρυψὴ στὸ χρυσοφόρετο ἀξιωματικό, ποὺ διάταξε μὲ τὸ λεπίδι του γυμνὸ τάπο σπασμα κάτω στὸ δρόμο. Τότε ηταν κ' οἱ ἀξιωματικοὶ παρηγορά. Τώρα ή Μαριώ έχασε καὶ τὸν ἀνθυπαρχοπιστή, ποὺ τὸν ἔγιε τελευταῖα στὸ πανύ δεμένον. "Ηταν εὐεργετικός, ἀλήθεια, μὰ ἀπὸ γενικά καλής δι πάρομπης του ηταν δέκαρχος. "Εκανε σάν τρελλός γι' αὐτή. Μὰ μετατέθηκε ἀξιφνα κι δραγάνιστερα ἀπὸ λίγους μήνες τὸ κατάφερε νὰ ξαναρθῆ στὸ κάστρο, τὴν βρήκε νὰ τὰ παλᾶη μὲ τὸ γραμματικό τῆς ἴφορέας. Μὲ τοῦτον φρηνὰ τὴ γλύτωσε ή Μαριώ, μὰ κυνηγώντας καὶ τοὺς δύο γκαμπρούς δὲν ἐπιτάσσε κανέναν. Σὰ νὰ συμφώνησεν, δὲ βγήκαν πιὰ κ' οἱ δύο γιὰ δροσερὸ άέρα στὸ βιλούχι τέκηρο πόταμου.

('Ακολουθητ)